

Osnovne značilnosti razvojne poti in rasti Mercatorja

30 let je poteklo, odkar se ime Mercator pojavlja na jugoslovanskem tržišču. Iz majhnega, 4. marca 1949 ustanovljenega trgovskega podjetja Živila v Ljubljani, ki je začelo trgovino na debelo s 36 delavci, za razvoj blaga pa uporabljalo celo konjsko vprego, se je razvila v naslednjih 30 letih zelo razvejana dejavnost in organizacija, ki danes združuje preko 10.400 delavcev in preko 3000 združenih kmetov. V svoji dejavnosti je med podobnimi organizacijami največja v Sloveniji in med prvimi desetimi v Jugoslaviji, saj je celotni prihodek v preteklem letu že presegel 15 milijard dinarjev, letos pa pričakujemo, da bo znašal 18 milijard.

Preveč bi bilo naštevjanja, če bi ob današnji priliki opisovali vse reorganizacije in integracije, ki so bile izvedene v preteklih 30 letih, vendar je potrebno omeniti, da so bila v razvoju Mercatorja nekatera leta za njegovo rast najpomembnejša. Tako se je v letu 1962 začelo združevanje trgovskih organizacij na drobno, najprej v ožjem ljubljanskem bazenu, v naslednjih letih, od 1963 do 1967, pa tudi širše, v Gornjem gradu, Metliki, Trebnjem, Novem mestu, Trzinu. Nov val združitve je sledil v letu 1970, in sicer v Kočevju, Ptuj, Idriji in nato v letu 1975 v Lendavi, Ribnici, Gornji Radgoni in Lenartu. V letu 1977, ki je bilo tudi leto ustanovitve SOZD, (referendum 29. 3. 1977) so pristopile nove organizacije v Krškem, Sevnici, Ormožu, Idriji, Hrastniku in Ljubljani, med njimi zunanjetrgovinske organizacije Slovenija-sadje, Contal in Steklo, specializirana oskrbovalna organizacija Sadje-zelenjava in nove gostinsko-hotelske organizacije Hotel Ilirija, Hotel Srečni in Jelka Hrastnik. V letu 1978 je sledilo še slašičarsko podjetje Konditor, KZ Cerknica, Pekarna Grosuplje, veletrgovsko podjetje Nanos iz Postojne s TOZD v Bujahu, Čabru, Portorožu, Kopru, Postojni in Raketu, dalje Izbira s Ptuj in končno v letu 1979 se Jelša iz Šmarji pri Jelšah.

Organizacija združenega dela v sestavi SOZD Mercator razpolaga danes z velikimi potenciali. Obe kmetijski organizaciji v Posavju sta pomembni proizvajalki sadja, KZ Cerknica pa goveje živine. Vendar struktura proizvodnje kmetijskih organizacij glede na potrebe tržišča ni najbolj ugodna, saj bi morale izkoristiti svoje možnosti predvsem v smeri pridelovanja povrtnin in širše vzreje živine in prašičev. To je pomembno zlasti zaradi tega, ker imata obe tovarni mesnih izdelkov, v Ljubljani in Postojni, slabo surovinsko bazo in premalo dolgoročno zagotavljenega dotoka živine in stalnih pitavšč. Ne glede na to je že 40% proizvodnje naših kmetijskih organizacij usmerjeno na prodajna mesta znotraj Mercatorja, za industrijske in obrtne organizacije v našem sestavu pa je ta procent še večji, in sicer 54%.

Za vse naše organizacije velja, da 28% vse nabave črpajo v OZD znotraj Mercatorja, 72% pa pri več kot 2000 dobaviteljih iz vse Jugoslavije, in sicer v okviru prodajnega programa, ki obsega preko 30.000 proizvodov, pri čemer na živila odpade približno 50%, ostalo pa na drugo neprehrambeno blago. Često se zmotno misli, da je Mercator pretežno živilska organizacija, pa vendar je npr. nabavni potencial, če omenim le nekatere neprehrambene blagovne skupine, v konfekciji in perilu 400 milijonov, v tehničnem blagu 700 milijonov in v pohištvo 300 milijonov na leto.

V SOZD Mercator imamo kar 19 OZD, ki imajo v svojem sestavu večja ali manjša skladišča, v skupni izmeri 72.000 m² in z zmogljivostjo preko 70.000 ton. Toda istočasno bodo trgovske organizacije na malo letos nabavile pri drugih grosističnih organizacijah izven SOZD za več kot 1,3 milijarde blaga. Ta podatek govori o širokih možnostih razvoja trgovine na veliko v naši organizaciji, da bi lahko zadovoljili potrebe trgovine na malo, pa tudi o potrebi korenite racionalizacije in specializacije njenega poslovanja.

Najmočnejša v Mercatorju je seveda prodaja na drobno. V preko

1130 prodajalnah, od tega 24 blagovnicah in 150 samopostrežbah, s prodajno površino 105.000 m² se naši delavci, predvsem prodajalke, dnevno srečujejo s tisoči potrošnikov. Tu se ustvarja vtis in

zanesljivo zrcalo našega dela. Slika v njem pa ni vedno najlepša.

Za dosedanje poslovanje Mercatorja je značilno, da še vedno vlagamo največ sredstev v razvoj ma-

citetami in neusklajenimi programi, ki iz leta v leto poslujejo na meji rentabilnosti ali z izgubo, istočasno pa je trgovina na malo prisiljena kupovati vrsto proizvodov, ki so dohodkovno zanimivi, pri mesni industriji izven SOZD.

Podobno situacijo imamo tudi v proizvodnji slašičarskih proizvodov, zato je nujno, da v naslednjem srednjeročnem obdobju bolj poudarjamo razvoj proizvodnje, da bo s svojimi programi uspešneje sledila potrebam tržišča.

Ne glede na to, da imajo naše zunanjetrgovinske organizacije zelo široko registracijo, ki ustreza razvejani dejavnosti drugih OZD v sestavi Mercatorja na notranjem trgu, so vendarle doslej v glavnem ohranile svojo fiziognomijo in specializacijo, ki so si jo pridobile že prej. Razpolagamo s pomembnimi sodobnimi hladilnicami v skupni zmogljivosti preko 50.000 t in z modernimi predelovalnimi napravami, ki omogočajo kvalitetno pripravo blaga za izvoz, ter z nekaterimi novimi skladišči za odkup, kar je porok naši nadaljnji ekspanziji v izvozu. Celotni obseg zunanjetrgovinskega poslovanja je že v letu 1978 presegel 50.000.000 \$, od tega 17.500.000 \$ v izvozu v 36 držav in 32.500.000 \$ v uvozu iz 24 držav. Zlasti v nekaterih državah jugovzhodne Azije opravljamo takorekoč pionirsko vlogo izvoznega prizadevanja. Še zdaleč pa niso izkoriščene možnosti povezovalnega deviznega prihodka in izvoza za potrebe mnogih OZD v državi, s katerimi intenzivno sodelujemo na domačem trgu, nismo pa jih uspeli ob tem v večji meri usmeriti tudi v izvoz preko naših organizacij. Te možnosti morajo naše zunanjetrgovinske organizacije vsekakor izkoristiti.

Danes je v sestavi SOZD Mercator 22 delovnih organizacij; od teh jih je 12 enovitih, 10 delovnih organizacij pa ima v svojem sestavu 53 TOZD. In če enovite DO in TOZD seštejemo, jih je skupno 65.

Po strukturi celotnega prihodka odpade na:

- kmetijstvo	4%
- industrijo in obrt	8%
- trgovino na debelo	25%
- trgovino na drobno	47%
- zunanjo trgovino	13%
- gostinstvo in turizem	2%
- tehnične in poslovne storitve	1%

Sedeži TOZD so v skupno 31 občinah, od tega v 28 občinah SR Slovenije, 2 občinah SR Hrvatske in 1 v SR Srbiji. Seveda je v več občinah v Sloveniji tudi po več TOZD, poleg tega pa so poslovne enote mnogih naših organizacij še v 13 drugih občinah v SR Sloveniji in 4 v SR Hrvatski.

Združevanje brez pritiskov

Osnovna značilnost razvojne poti in rasti Mercatorja je torej v stalnem združevanju novih in novih organizacij, ki so videlo svoje večje možnosti in večjo socialno varnost delavcev v povezanosti v takšnem velikem sistemu. Morda je vzrok za takšno »simpatičnost« Mercatorja predvsem v tem, da ni bil agresiven v svoji poslovni politiki, praviloma ni npr. razvijal na področjih, kjer so delovala domača podjetja, konkurenčnih maloprodajnih kapacitet, vedno se je odlikoval s svojo skromnostjo, solidarnostjo in razumevanjem v medsebojnem poslovanju, pri izgradnji novih objektov je vedno upošteval načelo, da pripadajo tisti organizaciji, ki posluje na prizadetem področju, ne glede na to, da so sredstva združile vse organizacije. Pri tem je bilo pomembno tudi to, da je bilo več najboljših in največjih objektov zgrajenih izven Ljubljane, da so se sredstva ljubljanskih organizacij v sestavi Mercatorja vedno znatno prelivala na druga področja, saj imajo celo nekateri TOZD s sedežem v Ljubljani največje in najnovejše objekte izven Ljubljane, npr. na

Vrhniki, Logatcu itd. In ne nazadnje, pri združevanju je bilo spoštovano načelo integritete organizacije, ki se združuje, kar je v praksi pomenilo, da se glede notranjih odnosov, notranje organiziranosti in kadrovske politike ni skoraj nič spremenilo, tako da se nihče ni čutil ogroženega glede na prejšnjo situacijo. In še nekaj, vse združitve so bile izvedene brez političnih pritiskov, nekatere celo ob nasprotovanju določenih občinskih struktur, tako da je bila svobodna odločitev delavcev v vseh organizacijah resnično spoštovana v največji meri.

Vse te značilnosti za poslovanje velikega sistema seveda niso bile prednost. Prinašale so s seboj nešteto novih problemov, probleme heterogenosti, prilagajanja, usklajevanja, prekrivanja poslovne dejavnosti, drobljenje investicij, določenih neracionalnosti, celo konkurenčne dejavnosti znotraj Mercatorja. Mnogi teh problemov so še odprti, obstajajo, in jih bo potrebno rešiti s strpnim dogovarjanjem in sodelovanjem čeprav se zavedamo vsi skupaj, da so vezani na premagovanje še živo prisotne lokalistične in ozko podjetniške miselnosti. Zato bomo skupaj morali vztrajati, da vsakdo spoštuje načelo, da z združitvijo v SOZD ni mogoče iskati koristi in materialnih prednosti samo zase v primerjavi s prejšnjo organiziranostjo, pač pa se sprijazniti tudi s tem, da je potrebno nekaj žrtvovati za skupno infrastrukturo, za skupne akcije, za skupno solidarnost in socialno varnost, za večjo specializacijo in funkcionalnost, za čimvečji obseg medsebojnega poslovanja, to pa pomeni tudi nujnost odstopanja od določenih lastnih ozkih pogledov, da bi lahko uskladili odnose in spoštovali interese drugih partnerjev v sistemu.

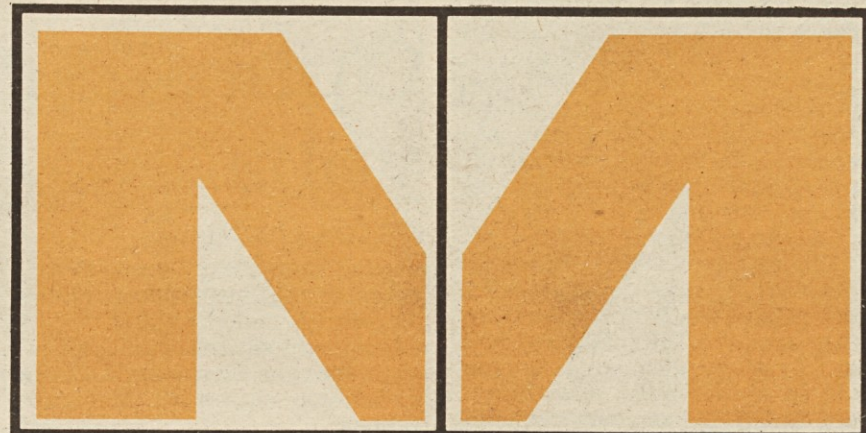
Tudi na današnji slavnostni prireditvi je potrebno ponoviti tisto, kar je sicer bilo že večkrat rečeno, da je namreč današnji Mercator nekaj povsem drugega, kar je bil nekaj, da je pravzaprav staro le ime, vse ostalo pa je skoraj novo; nova fiziognomija, novi medsebojni odnosi, pa tudi novi bolj zapleteni problemi. In s proslavo 30-letnice prav zaradi tega ne želimo oživljati starih tradicij. Končno je res, da so mnogi delavci v marsikateri organizaciji, ki je danes v sestavi SOZD Mercator, medtem že slavili svoje jubileje, celo starejše od Mercatorjevega, in dosegali velike uspehe tudi tedaj, ko še niso nosili našega sedanjega skupnega imena. Prav tako je res, da ima prvobitno jedro, ki ga sestavlja sedanji TOZD Grosist v DO Mercator-Velepreskrba, del sedanje DO Mercator-Rožnik, in seveda del sedanje Delovne skupnosti SOZD, največ zaslug za veliko in hitro rast naše organizacije.

Dvojnost imen - pripadnost in posebnosti

Ne želimo torej poudarjati stare tradicije, ali še boljše, spoštujemo vsako, tudi posebno tradicijo vsakega kolektiva. S proslavo 30-letnice imena Mercator hočemo poudariti predvsem vse tisto, kar nas združuje, kar je danes naša skupna stvar in kar naj bi bila jutri. Samo zato naj bi bil to naš skupni praznik, čeprav vemo, da nekateri kolektivi v našem sestavu na ime Mercator še niso tako navezani kot tisti, ki ga nosijo že dolga leta. In zaradi tega je prav, da 30-letnico Mercatorja ne praznujemo toliko z vidika preteklih uspehov, čeprav jih je bilo mnogo, ali z vidika naporov, vztrajnosti in iznajdljivosti delavcev, ki so bili vsa leta prisiljeni delati v razmerah skromnih sredstev, skromne akumulacije in skorajda v senci nekaterih včasih bolj zvenečih organizacij.

Praznujmo jo rajši s pogledom naprej, da bi do najvišje možne mere prišlo do izraza prednosti našega skupnega dela, to pa je možno tudi tako, če ne zakrivamo oči pred lastnimi slabostmi, pred tistim, kar je še neustrezno in slabo in kar nas vse skupaj čaka, da se dogovorimo za še boljše, še bolj ambiciozne rešitve. V tem je tudi vzrok za naše vztrajanje, da vsaka od naših organizacij tudi vsebinsko, ne samo po formi, osvoji ime Mercator kot bistveni sestavni del same sebe.

Nadaljevanje na 2. strani

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

LETO XVI

Ljubljana, junij 1979

št.: 6

Generalni direktor SOZD Miran Goslar.

Foto: Rode, Ptuj.

osnovna sodba o našem delu. Tu nas ljudje ocenjujejo po kvaliteti in cenah, po urejenosti, založenosti, sposobnosti, prijaznosti. In če je sodba kritična, nič ne pomaga, če se izgovarjamo na proizvodnjo, komercialno, dostavo, AOP, podražitve, ki so izven naše moči, in druge razloge. Morda bi boljše delo s potrošniškimi sveti in naša večja zavzetost pri tem lahko pomagala, da bi bila marsikatera sodba bolj realna. Toda ne smemo pozabiti, da so naša prodajna mesta poslednje in najbolj nepri-

loprodajne mreže. To je že povzročilo neravnotežje med skladiščnimi in maloprodajnimi kapacitetami in smo se zato morali odločiti za večja vlaganja v izgradnjo skladišč.

Še bolj pa v Mercatorju zaostaja proizvodnja, ki je zastarela v tehnologiji kot tudi v proizvodnih programih, kar seveda onemogoča hitrejšo prilagajanje potrebam maloprodajne mreže. Ti problemi so zlasti očitni v mesni industriji, kjer imamo kar 4 proizvodne obrate z majhnimi proizvodnimi kapa-

Govor generalnega direktorja SOZD, Mirana Goslarja, na proslavi 27. junija 1979

Osnovne značilnosti razvojne poti in rasti Mercatorja

Nadaljevanje s 1. strani

Dvojno ime firme vsake naše delovne organizacije ima svoj jasni smisel. V prvem delu, ki ga predstavlja naziv Mercator, je poudarjeno tisto, kar je naša skupna pripadnost, kar terja spoštovanje širših in skupnih interesov, medsebojnih samoupravnih pravic in obveznosti, za katere smo se dogovorili v ustreznih samoupravnih splošnih aktih, pa tudi nastopanje vsake naše organizacije navzven, v javnosti. V drugem delu, ki ga predstavlja naziv ožje oznake firme, pa je poudarjena posebnost vsake organizacije, njena dejavnost, specializacija, območje poslovanja, pa tudi tradicija in že doslej doseženi renome na domačem ali tujem trgu.

Teritorialna razpršenost naše organizacije povzroča seveda mnoge probleme, ki jih druge organizacije ne čutijo v tolikšni meri. Vplivi lokalističnih politik v marsikateri občini ne morejo mimo naših kolektivov. Žal je pomembno, da je največ naših dejavnosti, zlasti kmetijstvo, industrija in vsa notranja trgovina, izredno nizko akumulativnih. In ker smo v veliki meri organizacija osnovne preskrbe, ne morejo za poslovanje vsake enote veljati načela absolutne racionalnosti in rentabilnosti. Svojo družbeno funkcijo smo dolžni opravljati ne glede na to, da v marsikateri enoti in pri mnogih prodajnih proizvodih ne pokriva niti enostavne reprodukcije.

Za ilustracijo naj navedem, da je celotna akumulacija SOZD Mercator v letu 1978, ki niti ni bilo najslabše leto, znašala 1,47% od celotnega prihodka še posebej nizka pa je bila v kmetijskih organizacijah (0,68%), v trgovini na drobno (1,30%), v tovarnah mesnih izdelkov pa stalno poslujemo z izgubo. Pri tem je TOZD-glede na obvezna in samoupravno dogovorjena izdavanja in plasmane ostalo za lastno razpolaganje le 52% te akumulacije.

In vendar smo ne glede na to poklicani, da odpiramo nove prodajne kapacitete, da bi vsaj delno dohiteli velika zaostajanja iz prejšnjih let. Žal smo tudi tukaj v velikem razkoraku med potrebami in pritiski v posameznih občinah, in med možnostmi, ki nam jih daje naša akumulacija in sposobnost oz. pripravljenost temeljnih bank, da kreditirajo naše organizacije. Niti višina udeležbe bank niti roki dovoljevanja kreditov niti stopnja obrestne mere ne ustrezajo stvarni amortizaciji novih objektov. Nekateri objekti so poleg tega zaradi lokalnih pritiskov tudi preveč razdrobljeni ali pa predimenzionirani in če bi strogo upoštevali načelo rentabilnosti in večje donosnosti, ne bi zdržali kriterijev prioritete pred drugimi.

Investicijski razmah zadnjih let

Toda sistem združevanja sredstev na principih skupnega dohodka, ki je v medsebojnih odnosih med TOZD znotraj SOZD Mercator že v celoti izpodrinili kreditne odnose in uspešno uveljavil Mercator - Interno banko kot dopolnilnega finansierja vseh pomembnejših investicij, v naši organizaciji ne bi mogel uspešno funkcionirati, če bi pri naložbah veljalo samo načelo večjega pričakovanega dohodka. Kajti v tem primeru marsikatera organizacija ne bi nikdar prišla na vrsto.

Osnovni motiv za naša skupna vlaganja in združevanja sredstev je v tem, da vse organizacije danes združujejo za nekatere investitorje, da bi jutri od njih dobile sredstva tudi za svojo investicijo. Torej načelo čim večje vzajemnosti in enakomernosti naložb, s čimer je vsakomur vsaj v srednjeročnem razdobju zagotovljena ustreznna razvojna perspektiva, če jo potrebuje.

In zahvaljujoč združevanju sredstev, pa tudi večji poslovni iniciativi, Mercator v vsej svoji zgodovini še nikdar ni bil v takšni investicijski ekspanziji kot v zad-

njih letih. Po popolnem zastoju v letih 1972 do 1976, ko so za trgovino veljali v letu 1971 sprejeti v bistvu prohibitivni ukrepi za investicije, se je v zadnjih letih razvila velika investicijska iniciativa, s katero uspešno, čeprav ne brez zamude, uresničujemo naš skupno dogovorjeni samoupravni sporazum o osnovah srednjeročnega plana in srednjeročni načrt dela in razvoja.

V trgovini smo tako v letih 1977, 1978 in v prvi polovici letošnjega leta do danes zgradili 28 novih objektov, v glavnem maloprodajnih, v skupni vrednosti 355 milijonov. Od tega jih je bilo 5 odprtih letos.

Poleg tega je že v gradnji ali pa je v zadnjih fazah priprave nadaljnjih 37 trgovskih objektov, nekaterih celo zelo velikih, in skupni vrednosti 1984 milijonov din.

V kmetijskih organizacijah je bilo v letih 1976, 1977 in 1978 vložnih 127 milijonov, največ v nove nasade, opremo, zemljišča, gradnjo gospodarskih poslopij za pitano živino in mehanizacijo, letos pa je v te namene predvidenih novih 80 milijonov. Kmetijska vlaganja žal še posebej občutno zastajajo za potrebami hitrega razvoja nove proizvodnje.

Še najmanj je bilo storjenga v teh letih v industriji in obrti. Razen dodatne opreme v Mercator-Embi in v TMI v Ljubljani sta večji investiciji uresničili le TMI v Postojni (rekonstrukcija) in Pekarna Grosuplje, posodobil pa je svoje poslovne prostore tudi Spectrum. V zadnjih treh letih so te naložbe znašale 79 milijonov, za letos pa je v industrijske obrate predvidenih 12 milijonov novih naložb.

Pomembne naložbe so bile v zadnjih letih (76-78) uresničene tudi v povečanje in modernizacijo hladilnic, posebej z opremo, ki je namenjena pripravi blaga za izvoz. Te naložbe so znašale 63 milijonov, za letos pa je predvideno novih 27 milijonov.

Tudi na področju hotelske, gostinske in slaščičarske dejavnosti je bil razvoj intenziven. Med najpomembnejšimi že uresničeni naložbami je novi hotel Srečič v Krškem in nova Kavarna Evropa. V izgradnji je hotel z obratom družbene prehrane v Hrastniku in vrsta manjših adaptacij in preureditev obratov. Skupaj je bilo od leta 1976 do 1978 v gostinstvo vložnih 82 milijonov, v pripravi za letos pa je predvidenih 76 milijonov.

Skupaj smo torej v zadnjih letih že dokončali investicij:

1976	za 117 milijonov
1977	za 188 milijonov
1978	za 306 milijonov
1979 do danes	za 103 milijonov

714 milijonov

V gradnji je za 1364 milijonov novih naložb, v pripravi pa za 808 milijonov.

To pomeni, da znaša vrednost že dokončanih investicij od leta 1976 dalje, tistih, ki se že gradijo, in tistih, ki so v zadnji fazi priprav, skupno 2886 milijonov din. Seveda pa v teh številkah niso zajete druge manjše investicije, adaptacije, dopolnitve opreme, voznega parka in druge manjše investicije, ki jih TOZD izvajajo same

Brez izdatne podpore temeljnih bank bi seveda takšna izgradnja ne bila mogoča, saj združena sredstva znotraj SOZD zaradi premajhne akumulacije predstavljajo le manjši del te vrednosti. Če bodo investicijske restrikcije prizadele tudi kmetijstvo in trgovino, utegne na mnogih področjih, kjer delujejo naše organizacije, preskrba prebivalstva zopet zastati.

V naše vsakodnevno delo in poslovanje je vtakano razvijanje in utrjevanje samoupravnih odnosov. Mnoga vprašanja, ki jih poraja sistem tako velike, razvejane in raznolike organizacije, so težka in odgovorna stvar, ki terja strpnosti, medsebojnega razumevanja, pa tudi discipline. Zato smo v Mercatorju uresničevanje ZD sprejeli kot priložnost, da si z novimi družbenoekonomskimi od-

nosi utvarimo podlago za razvoj celovite samoupravne osebnosti vsakega delavca.

Dvigniti se nad vsakršno povprečnost

Kritično preverjanje lastnega dela, stalno izpopolnjevanje in iskanje boljših rešitev je in mora ostati gibal našega samoupravnega življenja. Usposabljanje nas mora za uveljavljanje pristnih interesov delavcev, za sporazumevanje, pa tudi za usklajevanje ožjih interesov s širšimi, skupnimi. V ospredju mora biti naša odločna vztrajnost na spreminjanju razmer, na uveljavljanju dohodkovnih odnosov, pa naj gre za povezovanje znotraj ali pa z vsemi drugimi OZD, s katerimi poslujemo.

Naši delavci, delegati samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, komunisti in poslovodni delavci, ki so neposredno sodelovali v oblikovanju in odločanju o naštetih samoupravnih rešitvah, so lahko ponosni na doslej opravljeno delo. Morda smo največ napravili na področju trajnega poslovnega sodelovanja in združevanja dela in sredstev med proizvodnimi in trgovskimi organizacijami na načelih skupnega prihodka, saj na tej osnovi sodelujemo že s preko 220 proizvodnimi organizacijami, ki pokrivajo več kot 2/3 našega poslovanja. Seveda je tu še vedno veliko težav in administrativnih in subjektivnih ovir, ki zavirajo uveljavljanje nove vsebine medsebojnega poslovanja, da bi bilo manj borbe za čim večji delež v prihodu, pa več prizadevanja za večjo proizvodnjo, boljšo izbiro, kvalitetne plane in njihovo izpolnjevanje in več združevanja sredstev v korist potrošnika.

Mnoge naloge smo doslej uspešno opravili, marsikatero težavo smo uspešno znali premostiti, zavedamo pa se, da je v našem delu še veliko tega, s čimer vsi tisti, ki spremljajo in ocenjujejo naše delo, ne morejo biti zadovoljni. **Dvigniti se nad vsakršno povprečnost, usmeriti se v nadaljnjo našo notranjo učvrstitev, delati za kvaliteto naše usluge in skrbeti za zadovoljstvo potrošnikov, mora postati osnovno vodilo našega vsakdanjega dela.**

30 let Mercatorja, priznanja, ki so jih dobili mnogi naši delavci in organizacije, naj bodo vzpodbuda, da bomo tudi v bodoče s pravo mero znali razreševati vse tisto, kar nam je skupno in kar nas združuje, ne da bi zanemarili vse tisto, kar je dolžnost vsake posamezne delovne organizacije ali TOZD. To pa bomo dosegli, če bomo bolje delali in več ustvarili in če bo vsakdo v delovnem procesu svojo dolžnost dobro opravil.

To hočemo in to bomo zagotovili.

Zinka Gospodarič. Foto: Jože Rozman

Jože Rozman

Optimizem in dobra volja

V četrtek, 14. junija je bila na predlog delavskega sveta SOZD Mercator za predsednico izvršilnega odbora delavskega sveta na njegovi prvi seji v tovarni M-Emba imenovana **Gospodarič Zinka** iz delovne skupnosti Mercator-Nanos.

»To je moja prva pomembnejša funkcija,« nam je morda malo boječe zaupala takoj po koncu seje izvršilnega odbora, ki ga bo vodila dve leti. »Veliko dela bo, veliko trdega dela, saj dosedaj še nisem sodelovala v organih sozda in mi vsaj sedaj ta problematika ni tako znana,« je nadaljevala in zagnano pristavila: »Imam pa polno optimizma in dobre volje!« Kaj ji ne bi verjeli, saj je pri svojih 39. letih mladostna, očitno pa ji tudi izkušnja ne manjka.

Pri Nanosu je zaposlena že 16 let; kot višja komercialistka opravlja naloge referenta v uvozni službi, poleg tega pa je članica izvršilnega odbora izobraževalne skupnosti v Postojni, članica delavske kontrole in poravnalnega sveta v postojnski krajevni skupnosti.

»Pričakujem pa pomoč in sodelovanje ostalih članov izvršilnega odbora, predvsem dosedanjega predsednika, da bo začetek lažji,« je še pristavila in se poslovila z besedami: »Pridite me še vprašat kasneje, med delom, takrat vam bom lahko več povedala!«

Naj bo ta zapis čestitka za izvolitev na pomembno in odgovorno mesto in hkrati želja za uspešno in plodno delo.

Člani izvršilnega odbora DS SOZD

1. BAJC Janez, Mercator - Slovenija sadje, Delovna skupnost
2. BRODNIK Metod, Mercator - Rožnik, TOZD Dolomiti
3. DAMJANOVIČ Slavka, Mercator - Rožnik, TOZD Grmada
4. GABROVŠEK Edvard, Mercator - Contal, TOZD Conimex
5. GOSPODARIČ Zinka, Mercator - Nanos, Delovna skupnost
6. HORVAT Nada, Delovna skupnost SOZD
7. JANŽEKOVIČ Anton, Mercator - Izbira Panonija, Delovna skupnost
8. KOVAČIČ Anica, Mercator - Zarja
9. REPŠE Jože, Mercator - Velepiskrba, TOZD Standard
10. RUPAR Alojz, Mercator - KK Sevnica, TOK Kooperacija
11. ŠKRJANEC Metod, Mercator - HG, Delovna skupnost

Za predsednico je bila na 1. seji, 14. junija 1979, soglasno izvoljena Zinka Gospodarič, za namestnika predsednika pa Jože Repše.

Proslava KPJ, SKOJ in sindikatov

Bili smo v Tacnu

–V soboto dopoldne, 16. 6. 1979, se je v Rozmanovem gaju v Tacnu pod Šmarno goro zbrala večtisočglava množica na proslavi letošnjih jubilejev: 60-letnice ustanovitve KPJ, SKOJ, enotnih sindikatov in 40-letnice vse državnega posvetovanja vodilnega aktiva KPJ, ki je bilo v hiši Mihe Novaka v Tacnu.

Poleg številnih Ljubljancev in okoličanov, med njimi je bila tudi delegacija SOZD Mercator, so se proslave udeležili vidni družbenopolitični delavci republike in aktivna udeleženca vsedravnega posvetovanja, Miha Marinko in Franc Leskošek-Luka.

V pozdravnem govoru je sekretar mestne konference ZKS Ljubljana Marjan Orožen poudaril pomen vsedravnega posvetovanja KPJ v Tacnu in trdno povezanost naše sedanosti z revolucionarno preteklostjo. V kulturnem programu je preko tisoč udeležencev prikazalo razvoj naše revolucije v mi-

nulih šestih desetletjih. Po programu je Franc Čopi, strojni ključavničar iz Litostroja, prebral pozdravno pismo Titu.

Kljub dežju so se številni udeleženci osrednje ljubljanske proslave zadržali na prireditvenem prostoru še kasno popoldne. Za lačne in žejne je med drugimi poskrbel tudi Mercator (TOZD Grmada in Sadje zelenjava), bojaželni pa so se lahko pomerili na različnih športnih prireditvah, ki so jih pripravile občinske in mestne skupnosti telesne kulture.

Slavnostni govornik Marjan Orožen

Mlaj je pozdravil udeležence proslave. Vse foto: Jože Rozman.

Mercatorjeva brigada

Zdravko Negode – M-Rožnik, TOZD Dolomiti

Akcija pred vrati

Bliža se dan, ko se bo začela akcija »ISTRA 79«. Po tem dnevu pa nas ločijo le še trije tedni, ko bo naša MDB II. SNOUB Ljubo Šercer krenila na delo v drugo izmeno te akcije. Veliko je priprav in dela, tako z brigado kot pri sami pripravi akcije.

V petek, 15. junija 1979, je bila v Šmarjah pri Kopru sklicana prva seja skupščine akcije. Poleg uvodnih besed, ki jih je imel predsednik pripravljalnega odbora, smo imenovali štab akcije ter vodje komisij, ki bodo delovale v času akcije. Podrobno so nas organizatorji seznanili s potekom del na trasi.

Letos je trasa razdeljena na dva dela. Prvi del je izkop od tam, kjer smo lani končali, do Poljan, drugi del pa iz Šmarj, skozi vas do naselja Gažon in izkop po samem naselju. Dela skozi naselje Šmarje bodo morala potekati zelo hitro, saj bo v tem času zaprt promet do nekaterih vasi. Bežno naj omenim, da bo letos komandant akcije predstavnik nežnega spola – tovarišica Breda, in tudi funkcijo namestnice komandanta za naselje so zaupali – smo zaupali tovarišici Ingrid. Prihodnjič vam bomo predstavili vse člane štaba. Sprejeli smo tudi pravilnik, sklenili samoupravni sporazum, potrdili predlog finančnega načrta. Uradna otvoritev akcije bo v soboto, 23. junija, ob 18. uri. Upamo, da se je bomo udeležili, saj smo na skupščini prisostvovali trije mladinci iz naše brigade (dva iz M).

Kako pa je z Mercatorjevo brigado? Tudi tu se stvari urejajo, saj čas hiti in samo se nič ne naredi. O evidentiranju brigadirjev smo že pisali, spregovorimo pa naj o vsem, kar smo naredili v tem mesecu.

Občinska konferenca ZSMS Ljubljana Vič-Rudnik je sklicala

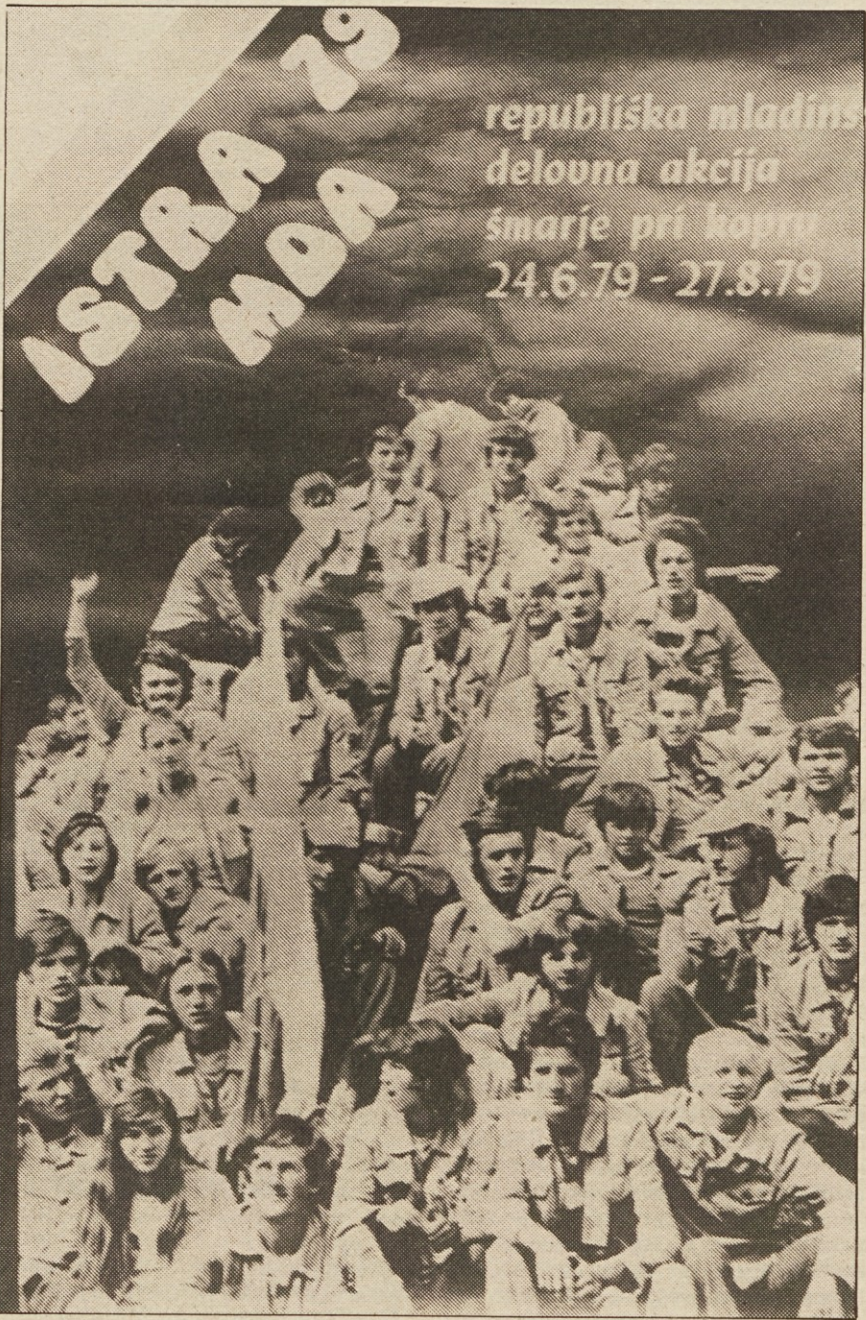
že dve brigadni konferenci, na katerih smo razpravljali o samem poteku prijav, o zdravniških pregledih in cepljenju. Seznanili smo se s pravilnikom in hišnim redom na akciji. Razpravljali smo o predlogih za varstvo brigade in na zadnji konferenci tudi o vseh funkcijah, ki so v brigadi. Na teh konferencah smo bili prisotni štirje mladinci iz Mercatorja. Skupaj prijavielih, pregledanih in cepljenih je 35 mladih iz TOZD in DO, združenih v SOZD Mercator. Sreča v nesreči je, da so pri OK ZSMS »usposobili« ravno tako 35 mladih in bo v brigadi tako polno število brigadirjev (50). Celotna brigada se še ni sestala, zato smo se dogovorili, da skličemo v Mercatorju mlade na brigadni konferenci v soboto, 30. junija ob 10. uri. Upamo, da bo udeležba polnoštevila. Skupaj z OK Ljubljana Vič-Rudnik smo se dogovorili, da ob 13. uri istega dne skličemo skupno predzadnjo brigadno konferenco pred odhodom na akcijo. Po konferenci bo lokalna delovna akcija. Na tej konferenci bomo potrdili celoten štab MDB, brigado razdelili po četah in izvolili komandirje, seznanili vse udeležence o skupščini akcije, izvolili delegate za naslednjo in se dokončno pogovorili tudi o finansiranju in sredstvih, ki jih brigada potrebuje za nemoteno delovanje. Predlagali bomo, da se tudi ostali iz Mercatorja udeležijo udarniškega dne, ki bo v II. izmeni akcije in da nas obiščejo predstavniki OK in SOZD Mercator na akciji.

Pesem iz stotine grl, golobi – simbol miru, so poleteli iz Tacna.

Mercator je stregel žejnim in lačnim, vese lim in mokrim

Plakat letošnje akcije

Priznanje

osvobodilne fronte

Stanislav Vrhovec

Ob letošnji obletnici ustanovitve osvobodilne fronte slovenskega naroda je med dvajsetimi odlikovanci v Sloveniji dobil priznanje OF za letošnje leto tudi Stanislav Vrhovec, pomočnik generalnega direktorja SOZD Mercator. Priznanja so podelili v skupščini SRS na slavnostni seji republiške konference SZDL, ob navzočnosti vodstev družbenopolitičnih organizacij republike.

»Priznanje je dobil za dolgoletno, zavzeto aktivistično delo med vojno in za družbenopolitično delo po osvoboditvi,« je rečeno v obrazložitvi, sam pa je k temu dodal: »Priznanja sem bil zelo vesel, ob podelitvi pa sem se nehote spomnil in razmišljal o prehojeni poti. Dolga je in kratka hkrati, vesela in žalostna, marsikaj se je zgodilo... Spomnil sem se vojne, krvavih spopadov, mrtvih tovarišev v Dolomitih, na Notranjskem, Karavankah. Danes sem ponosen, saj naš trud in žrtve niso bile zaman, Jugoslavija in Slovenija sta doživeli gospodarski in družbeni preporod.«

Bil je star devetnajst let, ko je odšel v partizane. »Moj oče je bil napreden kmet na Vrhovcih. Julija 1942 so nam Italijani požgali in razrušili dom. Očeta, mater in sestro so odpeljali v internacijo, z bratom sva odšla v partizane.«

Boril se je v dolomitskem in kasneje v kokrškem odredu, bil je politični delegat in komisar čete; po vojni je bil načelnik oddelka na kmetijskem ministristvu, od 1. 1955 do 1961 predsednik občine Dobrova pri Ljubljani, direktor kmetijskega posestva Barje, direktor razvojno-plan-

skega sektorja pri Mercatorju, kjer je sedaj pomočnik generalnega direktorja. Od 1. 1975 do 1978 je bil podpredsednik ljubljanske mestne skupščine, aktivno deluje v ZZZB NOV in občinskem odboru SZDL, pripisujejo mu posebne zasluge pri utrjevanju socialističnih odnosov in gospodarskem razvoju v Dolomitih.

»Tu sem doživel del svojega življenja, zato še danes živim z Dolomiti. Pošteni in delovni ljudje so tu. Ko bom imel več časa, bom o njih napisal zgodovino,« nam je povedal. Med desetiimi odlikovanji, ki jih je dobil dosedaj »mi največ pomeni ravno priznanje osvobodilne fronte«. Morda tudi zaradi tega, ker sklenjene roke, ki so na odlikovanju upodobljene pod Triglavom, simbolizirajo boj, upor, življenje.

Pogovor z novoizvoljenimi delegati

Jože Rozman

Praksa bo pokazala

V Ljubljani so se 30. maja 1979 zbrali novoizvoljeni delegati na prvem zasedanju delavskega sveta SOZD Mercator. O spremembah v načinu delegiranja ste lahko prebrali v majski številki glasila Mercator, sedaj pa objavljamo mnenja in pripombe tistih delegatov, ki v delavskem svetu SOZD Mercator zastopajo več tozdov. Predvsem nas je zanimalo, kako si bodo organizirali svoje delo, kje vidijo prednosti in slabosti novega načina, saj nekateri od njih zastopajo celo štiri tozde. Pri izbiranju naših sogovornikov smo upoštevali še eno merilo: izbrali smo po enega delegata s področja kmetijstva, industrije, prodaje na drobno itd, oz. po enega z vsakega področja dejavnosti, ki so vključene v SOZD Mercator.

Žagar Jasna je bila na predlog sindikalne organizacije ponovno izvoljena za predsednico delavskega sveta SOZD Mercator. Je devizni referent v TOZD Zunanja trgovina iz delovne organizacije M-Slovenija sadje. V centralnem delavskem svetu zastopa štiri tozde: Hladilnico Zalog in Bohova, Zunanja trgovina in Maloobmejni promet.

»Odgovornost delegata bo sedaj večja, uspešnost njegovega dela pa bo predvsem odvisna od tega, kako si bo delo organiziral doma, to je v svojem tozdu oz. delovni organizaciji. Bolj kot dosedaj se bo moral posluževati strokovnih služb, predvsem pa bo novi način prisilil vsakega, da bo že doma razčistil težavnejše primere. Ker bo delegatov manj, sedaj jih je v delavskem svetu le 39, bo delo na zasedanjih lažje. Hitreje in bolje se bomo spoznali med seboj, medsebojni stiki bodo pristnejši. Da bo naše delo zares plodno, bo potrebno dobiti gradivo vsaj tri tedne pred sejo, saj sta dva tedna premalo za temeljitejšo razpravo v tozdih.

Delegat sedaj ne bo več samo poštar. Ravnati se bo moral po smernicah iz tozda, po svoji preso-

ti, pokazalo se bo kasneje. Vsekakor pa se bom zavzemal, da bomo s skupnimi močmi naredili čim več.«

Dolenc Jakob, delovna organizacija M-Hoteli gostinstvo, TOZD Ilirija. Je vodja prodaje in zastopa tozde Ilirijo, kavarno Evropa in kavarno-bar Nebotičnik.

»Sedanjih članov je v delavskem svetu oz. združenju, da lahko enakopravno zastopajo vse delavce. Če dobro pregledamo razmere, so težave pravzaprav manjše, kot so se zdele na prvi pogled. Svoje delo sem si zamislil takole. Ko bo prišlo gradivo za sejo centralnega delavskega sveta, bomo sklicali sestanek kolegija na ravni delovne organizacije, kjer bom prisoten tudi jaz. Tu bomo oblikovali predloge in obravnavali vsa pereča vprašanja. Potem bomo to gradivo obravnavali v samoupravnih organih; na teh sestankih bo moral sodelovati direktor tozda, po možnosti pa tudi jaz kot delegat. Po tej obravnavi bomo v pisni obliki naredili stališča in sklepe glede posameznih točk. To bo osnova in izhodišče za moj nastop v centralnem delavskem svetu. Poročilo o delu in sklepih pa bom posredoval

nost pa bo samo v korist skupnim rezultatom. Po drugi strani pa to pomeni, da ti delegati v nobenem primeru ne bodo prišli na sejo centralnega delavskega sveta nepripravljeno, kar je zopet zelo pomembno.

Mislím, da sem povedal dovolj, najboljši odgovor pa bo dala praksa.«

Žgavec Alojz, delovna organizacija Mercator-Rudar Idrija, TOZD Univerzal. Je poslovodja Blagovnice v Idriji, zastopa pa naslednje tozde: Univerzal, Preskrbo in Javnost.

»Kot delegat delavskega sveta SOZD Mercator menim, da je bil prejšnji delegatski sestav boljši, ker je vsak posamezen tozd zastopal svoj delegat. Vsak je bil o delu v svojem tozdu natančneje in podrobneje seznanjen.

Zaradi pomanjkanja delovne sile v trgovini in zaradi materialnih

tudi seje skupnega delavskega sveta vršijo le v delovnem času, mi je zato sodelovanje na njih onemogočeno. Mislím, da bi bilo potrebno za skupni delavski svet določiti take delegate, ki imajo manjšo odgovornost v službi in zato več časa za sodelovanje v delavskem svetu.«

Mohar Peter je namestnik direktorja v TOZD Grmada iz delovne organizacije M-Rožnik. Zastopa tozda Grmada iz Ljubljane in Preskrbo iz Trzišča.

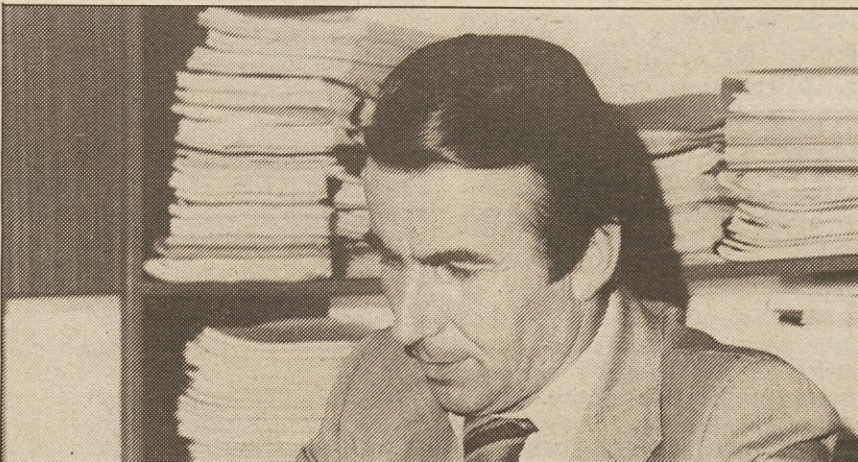
»Ko sem zvedel, da bom v centralnem delavskem svetu zastopal dva tozda, sem najprej pomislil: kako vzdrževati stik z obema organizacijama, da bo moje delo učinkovito in uspešno vsaj toliko, kot če bi Preskrbo zastopal njihov delegat. Potem smo se dogovorili takole: kadar bo šlo za važna vprašanja, bom osebno sodeloval na sejah delavskega sveta v Trziču. To

Novo izvoljeni delegati delavskega sveta SOZD Mercator na 1. zasedanju v dvorani SO Ljubljana Vič-Rudnik. Vse foto: Jože Rozman.

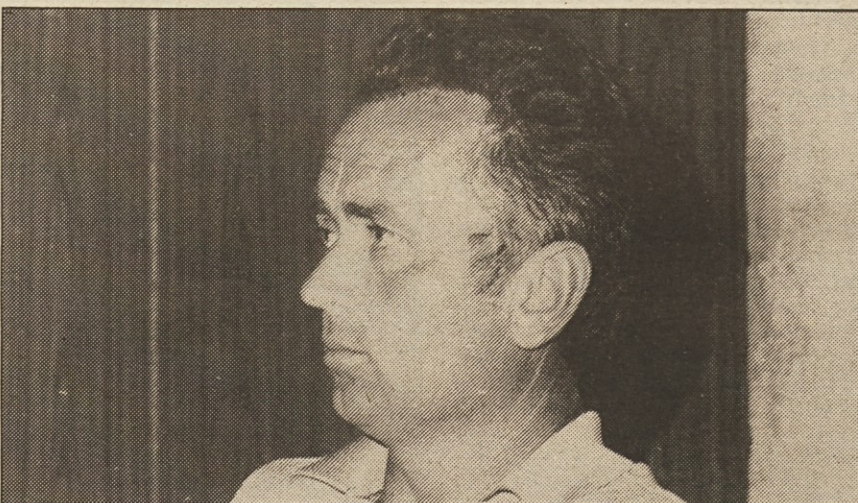
Jasna Žagar: »Odgovornost delegata bo sedaj večja...«

Peter Mohar: »Mislím, da večjih težav ne bo.«

Srečo Gorenc: »Tudi samega me zanima, kako bo naše delo potekalo.«

Ivan Planinc: »S skupnimi močmi bomo lahko naredili veliko.«

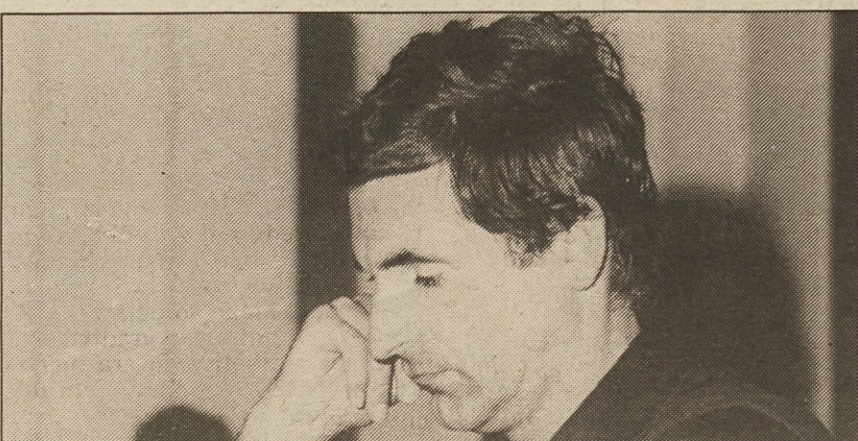
ji pa se bo odločal, kako naj glasuje. To pa seveda ne velja za odločitve, ki se tičejo investicij in pristopov, kjer je potrebno soglasje vsakega tozda posebej. Predvsem pa bo praksa pokazala, kako bo...«

Planinc Ivan iz delovne organizacije Mercator-Agrokombinat Krško, TOZD Sadjarstvo-poljedelstvo. Je vodja poljedeljsko živinorejskega posestva Žadovinek in zastopa naslednje tozde: Sadjarstvo-poljedelstvo, Trgovina - servisi, Vinogradništvo - kleti in Meso Kstanjeveca.

»Prednosti zaenkrat ne vidim, vsaj za sebe ne. Veliko časa bom moral žrtvovati za razgovore med posameznimi tozdi, direktorji tozdov in drugimi organi. Kaj več vam sedaj tudi ne morem poveda-

na prvi seji delavskega sveta posameznega tozda. Tak je naš dogovor.

Seveda sedaj delegat nosi večjo odgovornost, saj ima dvojno vlogo: zastopa tako bazo kot tudi Mercator v celoti, vendar mislim, da bo manevrski prostor dovolj velik. V težavnejših primerih bo seveda potrebno pripraviti več različic. Delo v skupnem delavskem svetu bo sedaj lažje, ker bo zaradi manjšega števila delegatov stik med nami pristnejši in zato vsebinsko bogatejši, opozoriti pa želim še na to: če ne bomo dobivali gradiva za seje pravočasno, bo naše delo šepalo. Še v nečem vidim prednost: preje, ko je delegat zastopal samo en tozd, je bolj ali manj poznal njegove težave in se običajno ni posvetoval z drugimi ljudmi, kako težave rešiti ali od-

Jakob Dolenc: »Najboljši odgovor bo dala praksa.«

praviti. Sedaj se bo moral vsak delegat, ki zastopa več tozdov, vključiti v soodločanje in zbiranje stališč iz drugih tozdov, ta poveza-

odgovornosti, sem namreč poslovodja blagovnice v Idriji, nimam časa prisostovati sejam delavskega sveta v vseh treh tozdih. Ker se

velja predvsem za odločitve po 43. členu. Drugače pa me bodo pisмено obveščali o njihovih sklepih, saj na vsako sejo v Trziču le ne bom mogel. Ravno tako jih bom obveščal jaz o sklepih delavskega sveta oz. združenja: pisмено ali ustno. Lahko vam povem, da je tak način dela že stekel, saj sem za prvo sejo skupnega delavskega sveta dobil pisμένο potrditev iz Trziča za pristop trgovske delovne organizacije »Jelša« v SOZD Mercator. Mislím, da kakšnih večjih težav ne bo, želel bi le to, da bi gradivo prihajalo 20 dni pred sejo. V našem tozdu imamo namreč nekaj delegatov iz bolj oddaljenih krajev, zato rabomo nekaj več časa, da skličemo delavski svet.

Razmere v Preskrbi dokaj dobro poznam, predvsem iz kolegij-skih sej, novice pa si bova izmenjavala tudi z njihovim delegatom v delavskem svetu delovne organizacije, tako da kakšnega kratkega stika med obema tozdoma, ki ju zastopam, res ne pričakujem.«

Gorenc Srečo je vodja maloprodaje v TOZD Tovarna mesnih izdelkov v sestavi delovne organizacije Mercator-Velepreskrba iz Ljubljane. V delavskem svetu SOZD Mercator zastopa dva tozda: Tovarno mesnih izdelkov in Hladilnico.

»Sem prvič delegat v centralnem delavskem svetu, s sosedi (TOZD Hladilnica je namreč samo korak v stran) pa smo se dogovorili, da me bodo povabili na seje njihovega delavskega sveta, kjer bom poročal o zasedanju centralnega delavskega sveta, hkrati pa bomo obravnavali tudi gradivo za naslednjo sejo. Kadar pa bo šlo za nujne stvari, bom kar sam stopil od delegata do delegata, mesnih izdelkov, pa je že itak ustaljena praksa, da v nujnih primerih na hitro skličemo sejo delavskega sveta, kar je bilo dosedaj vedno učinkovito.

Pravzaprav me tudi samega zanima, kako bo to moje delo v novih okoliščinah potekalo. Če bo le gradivo za seje prihajalo pravočasno, mislim, da bo 14 dni pred zasedanjem dovolj, potem res ne vidim razlogov, da se ne bi dalo dobro in učinkovito delati.«

Srebrni znaki sindikatov o Mercatorju

Mile Bitenc – Studio za ekonomsko propagando

Največ priznanj v M-Rožnik

Srebrno priznanje osnovni organizaciji sindikata TOZD Dolomiti – Nagrajene tudi tri delavke: Jožica Janežič, Valentina Ribaljenko in Zdenka Jernejčič.

Da sindikat v TOZD Dolomiti res živi in dela, se odraža ob letošnji podelitvi srebrnih znakov Zveze sindikatov Slovenije. Organiziranost sindikata v tej TOZD je zaradi dela in regijske razdrobljenosti prodajal malce drugačna kot drugje. Na nivoju TOZD je organizirana konferenca sindikata, ki povezuje delo in programsko usmerjenost tudi osnovnih organizacij. Prav s takšno organizacijo

vodkinja in blagajničarka v TOZD Dolomiti (M-Rožnik). Svoje delo je redno opravljala odgovorno in uspešno, razen tega pa je prevzemala številne zadolžitve v sindikatu in organih upravljanja. Že leta 1960 je bila tajnica osnovne organizacije sindikata TP Vrhnika, dve leti kasneje je bila izvoljena za predsednico OOS in ostala na tem mestu kar šest let. Nato je bila članica Izvršnega odbora sindika-

ta ter članica občinskega sindikalnega sveta Vrhnika.

Prav njena zasluga je, da je osnovna organizacija sindikata aktivno in uspešno sodelovala na vseh področjih in pri tem uresničevala delavske interese vseskozi in tudi v času reorganizacij podjetij, ki so bile izvedene v skladu z ustavo in ZZD. Leta 1974 je bila izvoljena za delegatko Skupščine občine Vrhnika in bila predsednica konference delegacije.

»Nikoli niti pomislila nisem, da bom prejela takšno priznanje. Res, bila sem zelo presenečena in pa vesela, da so se spomnili prav

mene,« je povedala tovarišica Valentina.

Valentina Ribaljenko je prejela srebrni znak na proslavi občinskega praznika, 6. maja, na Vrhniki.

Zdenka Jernejčič se je pred triindvajsetimi leti zaposlila pri trgovskem podjetju Logatec, to pa se je z reorganizacijo združilo v Mercator. Poleg rednega dela, ki ga je ves čas uspešno opravljala kot administrativna referentka, referentka za obračun osebnih dohodkov in zdaj kot vodja pisarne v Logatcu, je vedno opravljala zadolžitve tudi številne funkcije, ki jih je prevzela. Od leta 1956 do 1962 je bila tajnica osnovne organizacije sindikata, nato je do leta 1976 vodila blagajno OOS.

Prav njena zasluga je, da je osnovna organizacija sindikata aktivno in uspešno delovala na vseh področjih. Mimo tega pa je tovarišica Zdenka sodelovala aktivno tudi v organih upravljanja; večkrat je bila članica delavskega sveta, centralnega delavskega sveta, predsednica upravnega odbora in članica različnih komisij.

Zdenka Jernejčič je prejela priznanje na proslavi v Logatcu nekaj dni pred prvim majem.

»Odkrito povem, da mi priznanje veliko pomeni. Vendar moram odkrito povedati, da smo k uspešnemu delu prispevali vsi; dejansko smo to priznanje zaslužili vsi,« je skromno povedala Zdenka.

Srebrni znak sindikatov v Trziču

Zofka Srečnik je prejela srebrni znak sindikatov na osrednji proslavi 1. maja v Cankarjevem domu v Trziču. Predlagal jo je občinski sindikalni svet Trzič za njeno aktivno delo v sindikatu.

Več let je bila članica predsedstva občinskega sindikalnega sveta, zdaj pa je članica nadzornega odbora OOS. Do lanskega leta je bila tudi članica republiškega odbora sindikata delavcev trgovine. V TOZD Preskrba Trzič (M-Rožnik) je bila dve mandatni dobi blagajničarka sindikata. Zdaj je članica konference sindikata v delovni organizaciji Mercator-Rožnik.

Zofka Srečnik je sicer že 18 let zaposlena v TOZD Preskrba; zdaj na delovnem mestu blagajničarke.

Vsakdo bi mu ga pripel...

V TOZD Standard iz Novega mesta v sestavu M-Velepreskrbe je dobil 27. aprila 1979 sindikalno priznanje, republiški srebrni znak zveze sindikatov, Jože Repše. Po poklicu je trgovski poslovodja, opravlja pa delo namestnika vodje komercialne službe. Kljub mladosti, rojen je bil l. 1947, bi lahko zanj rekli, da je že »star« sindikalni delavec, torej je priznanje prišlo v prave roke. Je član skretariata KO OOS v SOZD, občinskega sindikalnega sveta in predsedstva občinskega sindikalnega sveta; je predsednik občinskega in član republiškega odbora delavcev v trgovini ter sekretar OO ZK v Standardu.

Za priznanje ga je predlagala OO ZS v tozdu, podelil pa mu ga je občinski sindikalni svet. »To je priznanje za opravljeno delo na področju sindikata v tozdu, občinskem in republiškem odboru, hkrati pa je tudi velika moralna obveznost za moje delo v bodoče, predvsem v sindikalnih organizacijah s področja trgovine,« je povedal odlikovanec. »Naš sindikat je tvorno sodeloval pri sprejemanju in spreminjanju samoupravnih aktov, največ pa smo se ukvarjali s temeljito analizo dela delavcev v trgovini in se borili za izenačitev razmer naših delavcev z razmerami v drugih panogah. Tu smo največ pozornosti posvečali deljenemu delovnemu času, nagrajevanju posameznih delavcev glede na težavnost dela in nenehnemu spreminjanju števila delovne sile v trgovini. Kaj smo dosegli, me sprašujete? Odpravili smo sobotno popoldansko delo, omogočili smo vsem zaposlenim letovanje v enakih razmerah, delavce nagrajujemo po načinu, ki temelji izključno na dohodku,« je še povedal Jože Repše, ki mu ne manjka skromnosti, saj se zaveda, da še ni vse storjeno. In neka prijazna in jasna odločnost veje iz njega, trdna volja, storiti čimprej to, kar si je zastavil. Nehote se je nalezil in pravzaprav ne dvomiš, da naloge, ki stojijo pred njim, ne bi bile dobro in temeljito opravljene.

Jože Rozman

Člani delavne skupine CK ZKJ in predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občine Ptuj med komunisti OOKZ TOZD Veleprodaja.

sindikata pa so bili doseženi vidni rezultati, tako v razvoju samoupravnih, družbeno-ekonomskih odnosov, v materialnem razvoju, ekonomski stabilizaciji kot na področju družbenega in življenjskega standarda. Za takšno uspešno delo sindikata je koordinacijski odbor sindikata SOZD Mercator poslal občinskemu svetu Zveze sindikatov Ljubljana-Vič-Rudnik predlog za podelitev srebrnega znaka.

Razen TOZD Dolomiti, ki je v sestavu delovne organizacije Mercator-Rožnika, pa so srebrno priznanje prejele tudi tri posameznice. To so Jožica Janežič, Valentina Ribaljenko in Zdenka Jernejčič. Vse tri delavke so več let aktivno in tvorno delovale tudi v osnovnih organizacijah sindikata.

Jožica Janežič je zaposlena pri Mercatorju od leta 1963 dalje. V času zaposlitve je poleg svojega rednega dela, ki ga je kot poslovodja samopostrežne trgovine v Grosupljem vseskozi uspešno opravljala, vedno prevzemala odgovorne funkcije v osnovni organizaciji sindikata in v organih upravljanja. V več mandatnih obdobjih je bila članica izvršilnega odbora sindikata, osem let predsednica OOS v TOZD, članica konference sindikata SOZD Mercator, razen tega pa je delovala še na drugih področjih. Vseskozi se je aktivno vključevala v delo sindikatov, se zavzemala za uresničevanje delavskih interesov (predvsem trgovskih delavcev – za tehnične izboljšave v trgovini, delovni čas, prehrano med delom, stanovanjske razmere delavcev, nagrajevanje po delu in drugo). Na 8. kongresu ZS Slovenije v Celju je bila delegat TOZD.

Na vprašanje, kaj ji pomeni priznanje, je odgovorila: »To je zame velika nagrada za delo v sindikatu, ki pa je zahtevno in mnogokrat tudi težko.«

Jožica Janežič je prejela srebrni znak sindikata ob osrednji proslavi občine Ljubljana-Vič-Rudnik, dne 26. aprila 1979.

Valentina Ribaljenko je bila od leta 1959 zaposlena pri trgovskem podjetju Vrhnika, ki se je kasneje priključilo Mercatorju. Z novo organizacijo pa je od leta 1977 dalje zaposlena kot knjigo-

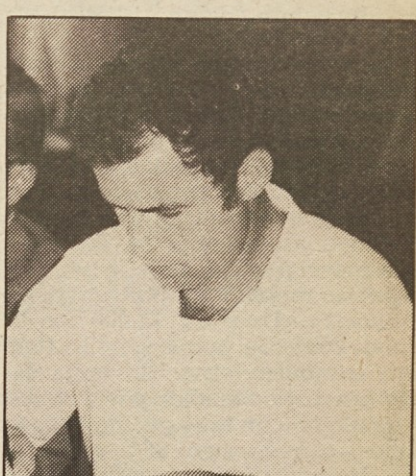
Valentina Ribaljenko

Jožica Janežič

Zdenka Jernejčič

Jože Repše

Zajeti v priprave na oktobrsko sejo CK ZKJ

Ferdo Lovrec – M-Izbira-Panonija

Ptujski tozd MIP pod drobnogledam

Koncem meseca maja je bila v ptujski občini na enodnevem obisku delovna skupina CK ZKJ, ki jo je vodil član CK ZKJ in podpredsednik zveznega izvršnega sveta, Dragoljub Stavrev.

Kot člani delovne skupine so v razgovorih med ptujskimi komunisti sodelovali še: član CK ZKJ Ljubomir Čupič, član predsedstva CK EK Lojze Briški, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Bojan Klemenčič in strokovna sodelavca CK ZKS Azra Šarac in Dušan Gačnik.

Na sestanku osnovne organizacije ZK MIP, TOZD Veleprodaja, ki je bil 29. maja, so bili prisotni še sekretar občinskega komiteja ZKS Ptuj Milan Knežević, organizacijski sekretar Dimče Stojčevski, predsednik izvršnega sveta SO Ptuj Franjo Gnilšek in družbeni pravobranilec samoupravljanja Franc Tetičkovič.

Po uvodni razpravi o poslovnih in samoupravnih organiziranosti ter o

doseženih uspehih in problemih na ravni DO, zlasti pa še v TOZD Veleprodaja, so se člani delovne skupine CK ZKJ zanimali, kako je v tozdu potekala akcija »zaključni račun«, predvsem z vidika, ali je bila razprava o zaključnem računu posamična ali masovna, kakšna stališča in sklepe so delavci sprejeli po predloženem gradivu, ter predlagana delitvena razmerja. Tekom razprave so bili člani delovne skupine CK ZKJ seznanjeni tudi z nadaljnjim gospodarskim razvojem naše DO, oziroma v delovno organizacijo združenih temeljnih organizacij, o poslovnih razmerjih s SOZD Mercator, o načinu in namenu združevanja sredstev v okviru SOZD za skupne in posamezne naložbe, s težavami, ki

se prav na področju trgovinske dejavnosti pojavljajo zaradi nizke akumulativnosti, medtem ko se pred nas postavljajo vse večje in tudi upravičene zahteve potrošnikov za izgradnjo novih, zlasti pa še za modernizacijo že obstoječih prodajnih prostorov.

Nadaljnja razprava je obravnavala akcijsko aktivnost in povezanost komunistov v tozdu s komunisti v TOZD Maloprodaja in Zaščita ter z delovno skupnostjo, o uveljavljanju delegatskega sistema v samoupravnih organih tozdov in delovne organizacije aktivnosti komunistov in vseh delavcev pri sprejemanju samoupravnih aktov – kako so se sprejemali dosedajni plani dela in poslovanja in kako je zastavljena akcija za

sprejemanje novih srednjeročnih planov za obdobje 1981–1985.

S posebnim poudarkom in dokaj kritično je stekla beseda tudi o uspešnosti dela delegatov in o obravnavi materialov v okviru posebnih, temeljnih in splošnih delegacij SIS in zbora združenega dela občinske skupščine.

Ena izmed ugotovitev v razpravi je bila tudi ta, da morajo biti informacije o vseh vprašanih dela in poslovanja, o samoupravnih odločitvah, o pomembnosti delegatskega sistema, zlasti pa še pri uveljavljanju novih dohodkovnih in delitvenih razmerjih po rezultatih dela ter o drugih skupnih zadevah sprotne in objektivne in tako pripravljene, da bodo razumljive za vse delavce.

Po več kot dveurni razpravi je Dragoljub Stavrev prisotnim komunistom pojasnil namen delovnega obiska in dejal, da je tudi ta razgovor prispeval svoj delež spoznanj in dejstev, katere bo njihova delovna skupina vključila v gradivo za obravnavo na oktobrski seji CK ZKJ, ki bo razpravljala o nalogah in nadaljnji aktivnosti komunistov v razvijanju samoupravljanja in družbeno političnega sistema v Jugoslaviji.

Komuniste tozda in preko njih tudi vse druge v delovni organizaciji, je Dragoljub Stavrev pozval, da morajo še mnogo več storiti za to, da bodo bolje in na vseh področjih usposobljeni za vlogo v naši družbi.

Visoko tuje odlikovanje M-Slovenija sadje

Sonja Dolinšek - M-Slovenija sadje

Skrivnost je v limoni

S šefinjo uvoza, Kuntarič Ančko, sva ravno skušali dobiti zvezo z enim od naših partnerjev iz Turčije (zaradi limon, seveda), ko je pričel brneti teleks: »Istanbulska trgovinska zbornica, Istanbul, 24. maj 1979. M-Slovenija sadje, Ljubljana Spoštovani! Naloga naše zbornice je, da skrbi za pospeševanje turškega izvoza in spodbujanje tistih, ki k pozitivnim gibanjem naše zunanjetrgovinske bilance največ prispevajo. Letos pa smo se odločili podeliti priznanja tudi tujim partnerjem, s katerimi delamo v tolikšni meri, da njihovo sodelovanje pospešeno vpliva na turški izvoz...«

Se pol strani razlage in vlnodnostnih fraz, na koncu pa je pisalo: »Ob tej priložnosti bo Istanbulska trgovinska zbornica organizirala cocktail sprejem v Hilton hotelu. Ker izredno cenimo vaš prispevek k pospeševanju ekonomskega razvoja naše dežele, vas vljudo vabimo, da se udeležite zgoraj omenjenega sprejema.« Ančka, ki dela prav posebej s turškimi izvozniki, je bila presenečena: »Kaj pa je zdaj to?« Kaj pomeni tako odlikovanje, smo se vsi prav zavedli šele, ko so se naši zastopniki - glavni direktor delovne organizacije Mitja Marinšek,

spremeni v sok, lupina pa se stanjša.«

»Kolikokrat ste že bili v Turčiji?«

»Dostikrat, predvsem pa v zadnjih letih. Prej so turški posestniki hodili k nam. Sedaj pa izkoristijo vsako priložnost, da nam izrazijo svoje gostoljubje in zahvalo.«

»Delate ves čas z istimi partnerji?«

Turčije.

»Kako pa s plačili in drugimi postopki?«

»Po novejših predpisih ni se kupčije sklepale vezano - uvoz-izvoz,

velik kupec blaga iz »Lahko rečem, da veličastno. Preko 200 povablencev se je udeležilo cocktail party na vrtu hotela. Zbrana je bila očitno vsa trgovska smetana Istanbula (se pravi Turčije), prišel je predstavnik jugoslovanske trgovinske zbornice v Istanbulu, naš ambasador pa nam je naslednji dan izrazil obžalovanje, da ni mogel prisostvovati sprejemu. Vse je bilo svečano okrašeno, protokol pa je bil tako zahteven, da so porabili kar dve uri, preden so podelili vsa priznanja, vključno z diplomami. Naše odličje - bronasto plaketo, je prevzel glavni direktor,

Mitja Marinšek. Cestitke v turščini in angleščini, obvezno fotografiranje ceremoniala... Skratka, res slavnostno vzdušje.«

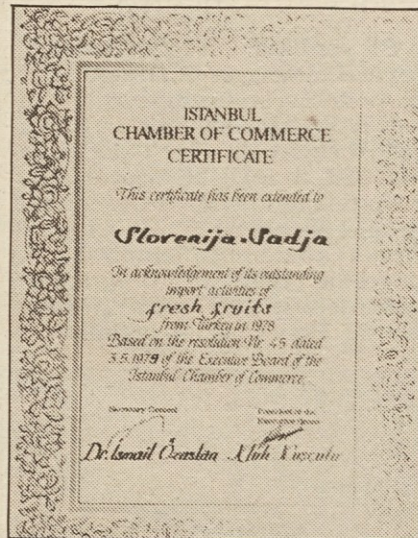
»Kaj pa sodelovanje za naprej?«

»Količina uvoženega južnega sadja se bo še povečala, saj potrebe jugoslovanskega tržišča naraščajo. Sedaj smo že tako razvajeni, da niti dva tedna ne smemo biti brez limon, sicer je že ogenj v strehi, mi pa v časopisih. Sicer pa - možno sti so, in mi smo tu zato, da jih bomo izkoristili. Tudi zato nam

turško priznanje pomeni veliko. Sodelavci smo, na katere Turki računajo, in tako se lahko tudi mi zanesemo nanje. Skratka - most med narodi. Priznanje, ki se v poplavi današnjih odličij, priznanj in tekmovalj nekako izgubi - že mo goče. Toda ne za Ančko. To priznanje si je Slovenija sadje trdo prigaralo. Tone in tone blaga, nešteto kapljic znoja, iger z živci, diplomacije, truda, pa tudi fizičnega garanja, je v tem priznanju. Z obeh strani - turške in naše...«

Ančka Kuntarič, šef uvoza pri M-Slovenija sadje

Diploma

Lice medalje

... in druga plat medalje - tudi O. K.

Ročno prebiranje je dolgotrajno a v Turčiji cenejše od strojnega.

šef uvoza ing. Alojz Leskovšek, in šefinja uvoza, Ančka Kuntarič, vrnili iz Istanbula.

Za pogovor sem zaprosila Ančko Kuntarič, ki s Turki dela že skoraj 12 let. »Smo edino jugoslovansko podjetje,« je pripovedovala, »ki je dobilo to plaketo. In to ne samo za živilsko stroko, ampak za področja celotne trgovske menjave med Jugoslavijo in Turčijo.« »In kateri posli so vam priborili to izjemno mesto v turški trgovinski bilanci?« »Uvoz ca. 12.000 ton limon, 2000 ton pomaračnč in 1000 ton mandarin letno. Slovenija Sadje je namreč nosilec posla za vso Jugoslavijo, in tako gre skozi naše roke po grobi oceni 86% vsega tega blaga, 14% navedenih količin pa razporeja še UPI iz Sarajeva.« Letos je bilo z limonami nekaj težav, občasno jih zmanjka - kako to?

»Za to, da zmanjka limon, so krivi administrativni mlini, ki tako počasi meljejo, da včasih izpade že zaključen posel. Ampak to je le včasih, nasploh pa smo, prav pri limonah, Jugoslovani na boljšem kot drugje, kjer se ne poslužujejo turškega blaga.«

»Kako to - ali je sadež boljši, ali večkrat obrodi, kaj je temu vzrok?«

»V Turčiji so limone na voljo celo leto in ne samo od septembra do marca.«

»Je podnebje tako idealno?« - vpadem v besedo.

»Sicer je res, da je Mersin, kjer so glavne plantaže, en sam ploden vrt, vendar je skrivnost Turkov v njihovi tako imenovani Yatak-limoni. To je sadež, ki ga sicer zrelega, a še zelenega oberejo, nato pa limono dozorevajo v posebnih skladiščih.«

»Posebna skladišča si vendar lahko vsakdo z nekoliko truda uredi. In če so tega sposobni Turki, zakaj ne bi uspelo gojiti takih limon tudi Italijanom, Špancem, Grkom - saj imajo verjetno boljše tehnične pogoje.«

»Ne! Turki imajo namreč posebna skladišča v skalnih votlinah. Razmerje med temperaturo in vlago v poroznem kamnu, ki ga je moč rezati z nožem, je tako idealno, da ga z umetno klimo še niso uspeli doseči. Zato je Yatak limona lahko samo turška. Z uležavanjem dosežejo, da se del mesa

česar smo se nemudoma lotili. S tem, da uvažamo velike količine in da smo esljiv kupec, omogočamo našim izvoznikom varnejše in večje posle, z zagotovljenim plačilom.«

Sledi kramlje o količinah, zaključkih, carinjenju, kontroli, analizah, prevozu, dobavah. Ančka stresa podatke iz rokava in moj svinčnik vsemu sploh ne sledi več. Nočem je prekiniti, ker vem, da bi bilo zaman. Ančka živi v svojem poslu. In ko se je zadnjič nekdo grobo pošalil na račun Turkov, je bila prizadeta. Turki niso »tisti z juga« - sodelavci so, izvozniki, poslovni možje - ljudje, ki se trudijo pridelati čimboljše sae, da se potem mi sladkamo z njim. In prav ima, saj bi se potem isto dalo trditi tudi za nas. Ko takole razmišljam, se mi utrne še eno vprašanje: »Kako pa je bilo v Hiltonu?«

»No, v toliko letih se marsikaj spremeni. Nekateri so proizvodnjo razširili, drugi opustili, spet tretji so se združili med seboj, pritegnili brata, prevzel je sin, skratka, težko je reči, da so isti, še težje pa, da niso.«

»Ste imeli kdaj težave s kvaliteto?«

Ančka je stvarna: »Sm - leta 1974 nam je šlo kakih 20% velikanske pošiljke pozlu. Če sem iskrena, ni bil kriv samo dobavitelj, ampak se je tudi jugoslovanska kontrola obirala dva meseca, da je odobrila prebiranje in uvoz. Na ta račun smo kupec in dobavitelj tem pa, jasno, tudi potrošnik, veliko izgubili. Naj povem še, da smo z istim dobaviteljem delali že pred tem in delamo še sedaj, brez kakršnihkoli večjih zapletljajev.«

»Kar zadeva kvaliteto, so turške limone znane po svoji sočnosti, tenki lupini in rumeni barvi...?«

»Yatak limona ima na primer kar 45% soka. To je res veliko. Verjetno podnebje s 40-50°C in ogromno vlage v zraku daje tako ugodne pogoje za rast južnega sadja. Po svoji kvaliteti so namreč znane tudi mandarini brez pečk, ki jih nazivajo Satsumas - tudi to uvažamo.«

Ančka in sodelavci so s kvaliteto dela in znanjem dosegli, da je počasi skoraj ves uvoz pripadel Slovenija sadju, kar je pripomoglo, da je Slovenija sadje resnično

Sajmovi

Djurica Sremac - M-Contal, Beograd

Uposeti hanoverskom sajmu tehnike i industrije

Povedemo li razgovor sa bilo kojim stručnjakom iz oblasti industrije i tehnike o tome, koja je najveća svetska izložba u toj oblasti, svi će biti jednoglasni u tome da je najveća svetska izložba iz te branše sajam u Hanoveru.

Sam pogled na prostor sajma i sve što je u njemu, uliva strahopoštovanje. Sajam je organizovan po izložbama iz stručnih oblasti, i to:

- Kancelarijska i informaciona tehnika - pogon, upravljanja, pokretanje;

- Tehnika zavarivanja - Alati - Tehnika transportera i skladištenja - Transport i saobraćaj - Tehnika čišćenja i održavanja zemljišta - Električna pogonska tehnika - Snabdevanje električnom energijom - Telekomunikaciona tehnika - Merna, ispitna i automatizaciona tehnika - Sastavni delovi i sklopovi za elektronske uređaje - Električna instalaciona tehnika - Tehnika osvetljenja - Elektroakustika - Metode obrade i prerade za potrebe elektrotehnike - Istraživanje i tehnologija - Izgradnja postrojenja - Gvožđe, čelik, nemetali - Tržište sastavnih delova i podsklopova - Građevinska tehnika i materijal za potrebe građevinarstva - Sredstva za propagandu i reklamu - Unapređenje privrede i industrijska lokacija.

Sve ovo prati jedna izvanredna organizacija koja ide do tolikih detalja, da u katalogu od 10.000 stranica, u kome su opisani svi izlagači, predstavlja i svoju kompletnu organizaciju.

Interesovanje za ovaj sajam je, možemo reći ogromno, a to govori već podatak da je za prva dva dana sajma evidentirano preko 10.000 posetilaca koji su stigli avionima, a u isto vreme na parkinzima saj-

površine svih hala Zagrebačkog velesajma zajedno.

Ovde su se pored svih svetski najpoznatijih izlagača i proizvođača kompjuterske opreme, kao što su »IBM«, »Honeywell«, »Sperry Univac«, »NCR« i drugi, našli i naši proizvođači, doduše sa skromnim programom, ali su ipak bili, i to: Digitron Buje i TRS Zagreb, kod nas poznati kao proizvođači stolnih kalkulatora. Ova pojava nam je pored svih onih giganata ulila malo više poverenja u nas same, jer tu na svetskoj pozornici tehnike i tehnologije ima i nas, i to ne samo kao posmatrači, već među izlagačima.

Ovo nam je bio još jedan dokaz da naša zemlja odnosno njena industrija polako i još uvek skromno, ali ipak ulazi među proizvođače kopjutera. No, vratimo se sajmu!

Moramo sa divljenjem još jednom istaći da je saobraćaj oko sajma kao i ulaz posetilaca vanredno dobro organizovan obzirom na posećenost, kao i to da su posetioci sajma uglavnom poslovni ljudi, koji dolaze da tu nešto i kupe. Uglavnom skoro svi izlagači su se bazirali na nekim vrstama demonstracija svojih eksponata (što se kod nas baš ne može pohvaliti), i to je veoma uspešno informisalo i angažovalo posetioce, jer su prestali da budu samo pasivni posmatrači.

Panorama sajma sa prozora Ce-bit hale.

Prizadevanja delovne organizacije M-Sadje zelenjava

Jože Rozman – Center za obveščanje

Povezovanje z makedonskim kmetijskim kombinatom

Da bi zagotovili redno in raznovrstno preskrbo mesta Ljubljane in ostale Slovenije s sadjem in zelenjavo skozi vse leto, so se predstavniki SOZD Mercator, delovne organizacije Mercator-Sadje zelenjava in predstavnik gospodarske zbornice Slovenije v začetku junija dogovarjali s predstavniki kmetijskega kombinata »Anska reka« iz Valandova v Makedoniji o razširitvi in poglobitvi medsebojnega sodelovanja.

Pogovori v Makedoniji so bili pravzaprav nadaljevanje oziroma uresničevanje tistega načrta, ki ga v delovni organizaciji M-Sadje zelenjava iz Ljubljane zavzeto urešnjujejo že več let, začetki pa segajo nazaj prav v šestdeseta leta. Načrt je jasen: redna in raznovrstna preskrba slovenskega potrošnika s sadjem in zelenjavo.

Za izpolnitev tega načrta se jim zdi kmetijski kombinat iz Valandova na jugu Makedonije najbolj primeren. Tu namreč pridelujejo od zgodnjih vrtnin stročji fižol, grah, zgodnje zelje in zgodnji krompir; skozi vse leto lahko ponudijo paradiznik, kumare in papriko, saj jih pridelujejo v rastlinjaki in tudi na prostem. Veliko pridelajo zgodnjega in poznega namiznega grozdja, delajo pa tudi vino in sadne sokove.

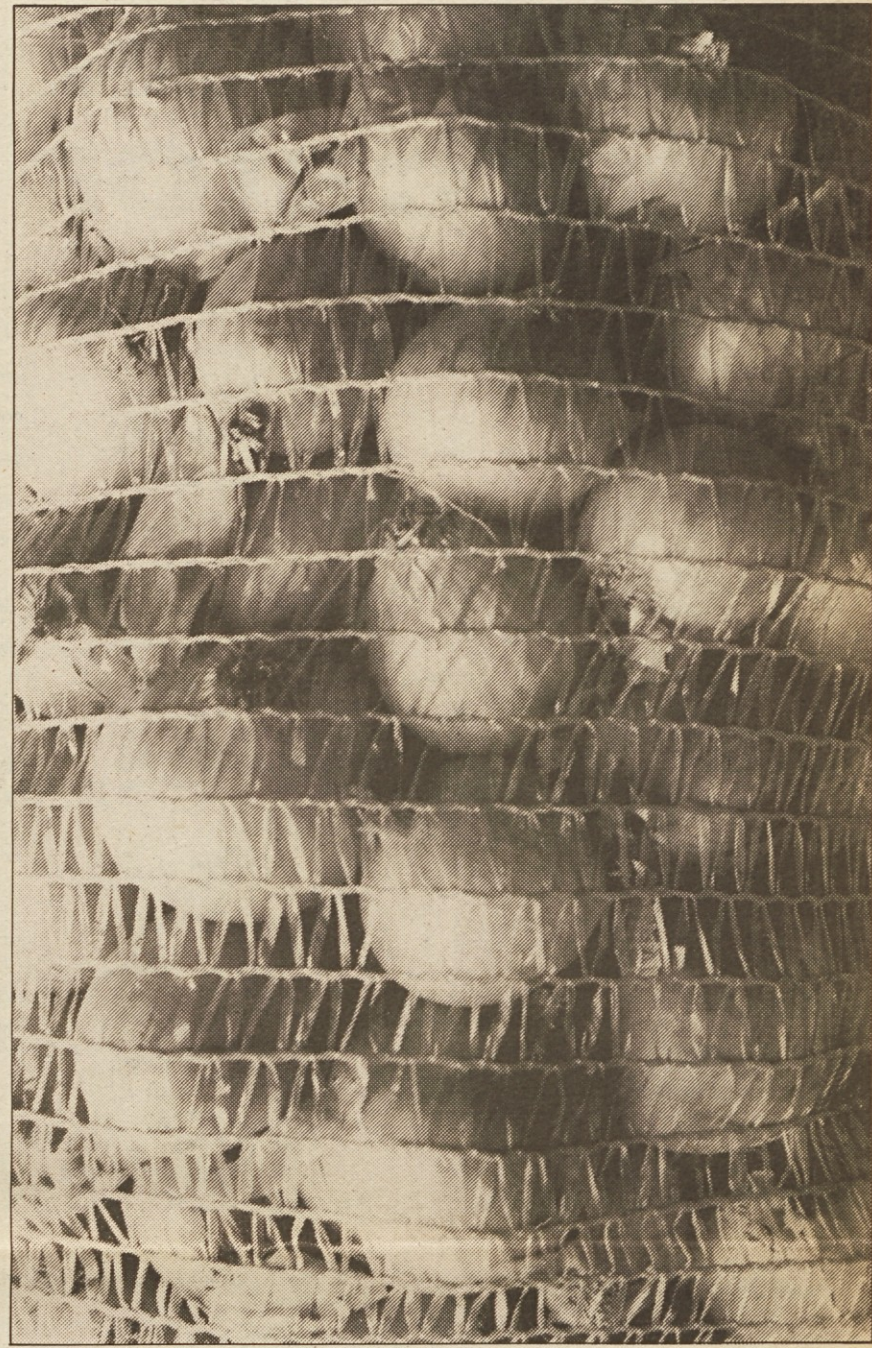
Morda ne bo odveč, če postrežemo z nekaj osnovnimi podatki o tem kmetijskem kombinatu, ki je med desetimi največjimi pridelovalci sadja in zelenjave v Makedoniji. Ustanovljen je bil pred petnajstimi leti. Danes ima 3000 ha poljedelskih površin, od katerih je 1650 ha ornih, 1200 ha vinogradov in 150 ha šipkovih nasadov. Na perutninski farmi, ki šteje 130.000 nesnic, bodo letos nabrali 25 milijonov jajc, v vinsko klet lahko spravijo 7000 ton vina, v hladilnico pa 6000 ton pridelkov. Novi, sodobni rastlinjaki zavzemajo površino 32 ha. Vsa polja namakajo z lastnim namakalnim sistemom, na voljo pa jim je tudi raketna

obramba proti toči. Letošnji pridelek bo po oceni njihovih strokovnjakov dober, računajo na 20.000 ton grozdja, 5000 ton paradiznika, 2000 ton kumar, 200 ton mladega krompirja, 500 ton stročjega fižola, 300 ton graha, 600 ton zgodnjega zelja in še nekaj druge zelenjave. Pridelujejo naslednje vrste namiznega grozdja: kardinal, kraljica, afus ali belo zimsko in ribieri. Med belimi vini ponujajo žilavko, smederevko, belan, rizling in namizno belo, med črnimi pa kratošijo, game in merlot. V kombinatu je zaposlenih okoli 2000 delavcev, povezani pa so tudi s kmeti kooperanti.

Delovna organizacija Mercator-Sadje zelenjava bo letos od njih odkupila skupno 1800 ton različne zelenjave in grozdja, (545 ton paradiznika, 100 ton paprike, 75 ton kumar, 30. ton stročjega fižola, ostalo je grozdje) kar bo preko lastne in Mercatorjeve trgovske mreže ter s pomočjo drugih trgovskih organizacij ponudila slovenskemu potrošniku. Vendar se obe strani, tako pridelovalci kot trgovci, prizadevata za dolgoročne in vsebinsko bogate sodelovanje, saj se oboji dobro zavedajo, da bodo le tako v verigi pridelovalec-trgovina-potrošnik zadovoljni vsi člani. Sodelovanje med obema organizacijama, ki traja že 15 let (takrat je Sadje zelenjava prispevala sredstva za gradnjo hladilnice v Valandovem), so ob pogovorih meseca junija v Makedoniji oboji želeli razširiti in poglobiti. Dogo-

varjali so se o medsebojnih skupnih naložbah, kjer naj bi SOZD Mercator sodeloval pri novih investicijah in širjenju proizvodnje v kombinatu »Anska reka«, v zameno pa bi kmetijski kombinat s svojimi sredstvi pomagal širiti in izboljševati Mercatorjevo maloprodajno mrežo, več sredstev pa bo moral nameniti tudi za svoj vozni park, kar pomeni, postopoma nadomestiti dosedanje navadne tovornjake, ki so neprimerni za prevoz občutljivega sadja in zelenjave, s tovornjaki – hladilniki. Predstavniki kombinata so zagotovili, da bodo že letos začeli izpolnjevati vozni park, to pa pomeni bistven napredek pri prevozu občutljivega blaga. Pogovarjali so se tudi o tem, kako bi povečali izbiro pridelkov, predvsem sadja, oziroma o možnostih za pridelovanje zgodnjih jagod, marelic in breskev. Predstavniki Mercatorja so tudi želeli, da bi sodelovanje s kmetijskim kombinatom iz Valandova razširilo še na druge delovne organizacije, ki so vključene v SOZD Mercator. Tu sta bili mišljeni predvsem DO M-Slovenija sadje, ki bi omogočila prodajo kmetijskih pridelkov v tujino in TOZD Conimex iz delovne organizacije M-Contal, ki bi poskrbel za uvoz potrebne opreme za kmetijski kombinat »Anska reka« ter morda še kdo, ki bi prevzel prodajo makedonskih vin in sokov na slovenskem tržišču. Pomembno pa se zdi tudi to, da se bo kmetijski kombinat iz Valandova vključil v samoupravno interesno skupnost za preskrbo mesta Ljubljane z živil.

V delovni organizaciji M-Sadje zelenjava si mnogo obetajo od teh dogovorov, ne nazadnje tudi zaradi tega, ker so dosedaj v kmetijskem kombinatu »Anska reka« vedno ustregli njihovim željam in zahtevam glede izbire, kvalitete blaga in embalaže, prilagodili pa so se tudi trenutnim potrebam.

Cebula

Foto: Kancijan Hvastija

Logaške gospodinje

Mile Bitenc – Studio za ekonomsko propagando

»Tako trgovino smo želele«

Nova, velika in sodobno opremljena samopostrežna prodajalna v Logatcu, odprta je bila 1. junija, je za krajanje in okoličane velika pridobitev. Več blaga na enem mestu, v prostorni in pregledni prodajalni – to je bila že dolgoletna želja občanov.

Nov, sodobno zgrajen objekt – samopostrežna trgovina je, kot je dejal predsednik občine Logatec, dokaz moči samoupravne zavesti delavcev, da ne potrošijo vsega, kar ustvarijo, ampak zavestno vla-

gajo del tudi za razširjeno reprodukcijo. Delavci TOZD Dolomiti (M-Rožnik) so vložili vse svoje sile, da bi izboljšali kakovost prodaje in delovne pogoje ter omogočili občanom kar najkvalitetnejšo ponudbo.

»Logatec je mlado in dinamično mesto; takemu razvoju pa ni vzporedno sledil razvoj trgovine, ki je stagnirala. In to prav zaradi starih, nesodobnih objektov, v katerih potrošnikom ni bilo mogoče ustreči v celoti. Prav ta neskladja pa so pogojevala odločitev, da se v centru Logatca zgradi sodoben objekt, ki bi stare poslovne prostore nadomestil in v katerem bi lahko ponudili širši asortiman blagovnih storitev.« To so besede, ki jih je uvodoma na svečani otvoritvi spregovoril Ludvik Čampa, direktor TOZD Dolomiti. Prav izgradnja te trgovine je imela prioriteto pri investicijskih naložbah v obdobju 1976–1980.

Za novo prodajalno je bil idejni osnutek načrta izdelan že v začetku leta 1976, glavni načrt pa leto kasneje. Dovoljenje za gradnjo so prejeli marca 1978 po nepolnih 15 mesecih pa je bil objekt zgrajen.

Avtor idejnega in glavnega projekta je projektivni biro Investa (M-Velepokrba), projektanti pa so ing. Peter Zidanič, Dušan Sešek in Jože Fajon. Notranja oprema: ing. arh. Peter Škerlavaj. Gradbena dela in inštalacije je opravilo SGP Grosuplje s svojimi kooperanti.

Skupna površina trgovskega dela objekta znaša 1249 kvadratnih metrov, od tega obsega pritličje 567 m², kletni prostori pa 696 m². Čiste prodajne površine je 301 m², skladiščni in pomožni prostori pa so veliki 266 m². Po obsegu je to ena največjih prodajaln tozda Dolomiti.

Vrednost celotne investicije znaša približno 26.000.000 din. Sredstva za novogradnjo so v višini 30% prispevali M-Rožnik, TOZD Dolomiti, in združena sredstva SOZD Mercator, ostalih 70% pa predstavljajo krediti ljubljanske banke.

Samopostrežba je bogato zalozena z vsem špecerijskim blagom, pijačami in nekaj galanterije. Posebej je pult za klasično prodajo sadja in zelenjave, kruha in peciva, delikatesa in tudi mesnica.

O prvih vtisih mi je Jožica Nagode, višja zdravstvena delavka, povedala takole: »Zelo sem vesela, da se je končno osnovna preskrba v Logatcu izboljšala. Všeč mi je to, da je v prodajalni na voljo dovolj sadja in zelenjave, saj je tega v Logatcu prej primanjkovalo. Tudi to, da imate v trgovini klasično prodajo mesa, mi je zelo všeč.«

Marija Grom pa je bila prva nakupovalka, ki je od kolektiva prejela tudi lepo darilo. Zahvalila se je in poudarila, da je že prvi vtis najboljši; z novo trgovino dobivajo Logatčani tudi boljše izbire blaga.

In tako je prav. Saj smo tu zato, da ustrezemo potrošniku.

Nestrpnost pa taka. Teško pričakovana trgovina bo čez nekaj ur odprta. Deklica (spredaj) je čakala že od zgodnjega jutra

Takšno je logaška samopostrežnica. Na dan otvoritve so zavihrale zastave, najbolj zveste nakupovalke pa so se začele pred trgovino zbirati že navsezgodaj. Vse foto: Mile Bitenc

Zakaj se trgovci dolgo časa niso mogli sporazumeti?

Jože Rozman – Center za obveščanje

Podpiramo, vendar...

Na območju ožjega centra mesta mora obratovati ob sobotah do 19. ure in nedeljah od 8. do 11. ure najmanj pet različnih poslovnih enot živilske stroke in najmanj po ena poslovalnica iz naslednjih dejavnosti: tekstila, obutve, stekla in keramičnih izdelkov, usnjene galanterije, papirnica, sadje in zelenjave, cvetličarstva, izdelkov domače obrti in spominkov ter drogerije. Ožji center mesta po 1. odstavku tega člena obsega: Čopovo, Stritarjevo, Wolfovo in Nazorjevo ulico, Miklošičevo cesto, Cankarjevo in Galusovo nabrežje, Trg OF, Prešernov trg, Krekov trg ter Mestni in Stari trg, Ciril-Methodov trg in Breg.

Poslovne enote, ki bodo poslovale ob sobotah do 19. ure in nedeljah od 8.–11. ure določijo temeljne in druge organizacije združenega dela s samoupravnim sporazumom.

Kadrovska problematika v trgovini na drobno

Pred dobrim mesecem dni je osem delovnih organizacij oz. tozdov – Delikatosa, Emona TOZD Maloprodaja, Ljubljanske mlekarne TOZD Maloprodaja, ABC Pomurka – Loka TOZD Prodaja na drobno, Mercator Rožnik, Mercator Sadje zelenjava, Nama Ljubljana in Žito TOZD Maloprodaja – predlagalo, da se obstoječi sporazum o obratovalnem času trgovin ob nedeljah in praznikih, ki je v veljavi že nakaj let, spremeni in sicer:

- povsem naj se ukine nedeljsko dežurstvo in obratovanje prodajalca s podaljšanim delovnim časom (večerno dežurstvo),

- dosedanje sobotno dežurstvo (22 prodajalca) naj se preoblikuje tako, da bo 30 prodajalca izmenoma odprti vsako soboto cel dan. To je približno tretjina vseh prodajalca na področju mesta Ljubljane. Trgovski delavci, ki ne bi bili dežurni, bi lahko koristili tedenski počitek,

- čimprej naj se izda gradbeno dovoljenje za izgradnjo načrtovanega vaješkega doma,

- delovne organizacije trgovinske stroke naj čimprej pristopijo k izgradnji samskega doma. S tem bi omogočili priliv trgovskih delavcev iz podeželja,

- zboljšati je treba družbeno-ekonomski položaj delavca v trgovini na drobno.

Obrazložitev:

Osebnih dohodkov delavcev v trgovini so pod republiškim povprečjem, kar je posledica omejene akumulativnosti. Prodajalci v živilski stroki opravljajo naporno fizično delo, srečujejo se z vrsto predpisov in nadzorstev, zahtevnostjo kupcev, zaradi pomanjkanja delovne sile pa morajo večkrat delati tudi cel dan. Razne prireditve, pogoste spremembe cen, popisi blaga in dežurstva odvzamejo temu delavcu še tisti del prostega časa, ki naj bi ga imel zase, za družino ali družbeno udejstvovanje. Ker na področju Ljubljane dela v trgovini 4198 žensk, kar je 91% od vseh zaposlenih v tej stroki, doprineše svoj delež k težavam še nereseno vprašanje varstva otrok, vožnja iz oddaljenih krajev in prosti čas ostalih družinskih članov...

Razumemo skrb organov, ki so odgovorni za preskrbo Ljubljane in tudi želje meščanov-potrošnikov, da jim trgovina ob vsakem času in čim bližje doma omogoči nakup, vendar taka ponudba, spričo današnjih razmer in pogojev, predstavlja resen problem v ekonomskem in kadrovskem smislu za trgovsko organizacijo, medtem ko je meščanu-potrošniku vsestransko omogočeno, da se s potrebnimi živili preskrbi vnaprej. Posebno skrb vzbuja večerno dežurstvo, saj iz dosedanje prakse ugotavljamo, da so resni obiskovalci redkejši kot sumljive skupine z neresnimi nameni.

Predlog so podpisali direktorji, predsedniki delavskih svetov in predsedniki sindikatov v vseh osmih delovnih organizacijah, poslali pa so ga Skupščini mesta Ljubljane, komiteju Mestne konference ZKS Ljubljana, Mestni konferenci SZDL in sveta potrošnikov, Zvezi sindikatov Slovenije, gospodarski zbornici, SIS za preskrbo mesta Ljubljane, komiteju za tržišče in cene...

Edo Božič, direktor delovne organizacije Mercator-Rožnik: »Mislim, da je ta predlog treba uresničiti, treba pa je tudi razčistiti, kako bomo uredili naše mesto. Smatram, da nedeljsko dežurstvo ni potrebno, živila lahko kupujemo

za daljši čas, v vsakem gospodinjstvu je hladilnik. Razmere v Ljubljani je treba urediti tako, da bodo vsi prizadeti v enakopravnem položaju: omogočiti je treba prosto soboto delavcu v trgovini kot vsakemu drugemu. To ne pomeni, da bo prost vsako soboto; morda le dve ali tri, zato pa bo delal vsaj eno celo soboto. Izenačiti je treba dohodke z ostalimi panogami, zaradi popoldanskega dela je treba urediti vrtce, šolstvo.«

Prodajalci bodo še odhajali

Miran Goslar, generalni direktor SOZD Mercator: »Prav je, da poživimo Ljubljano z odpiranjem lokalov, trgovin, vendar je ožji center mesta v odloku preširoko zastavljen. Bolje bi bilo izbrati en del mesta, eno ulico, kjer bi odprli vse trgovine in lokale. Oživiti ožji center hrati tudi pomeni, da bi morale biti vse ostale trgovine, ki so bile dosedaj dežurne ob sobotah in nedeljah po celem mestu, takrat zaprte. Delavce, ki bodo delali ob sobotah in nedeljah, je treba posebej nagraditi. Ker v teh dneh ne pričakujemo večjega prometa, ampak le simboličen, tako vsaj kažejo dosedanje izkušnje, se ne vemo, kako bomo to rešili. Druga težava je v tem, ker moramo tem delavcem dati prost dan v tednu. To pa lahko pomeni, da bodo nekatere trgovine med tednom kakšen dan zaprte, saj v trgovini itak primanjkuje delovne sile. Že sedaj smo večkrat prisiljeni, da delovni čas v nekaterih trgovinah uravnavamo glede na razpoložljivo delovno silo. Pomanjkanje in odhajanje prodajalcev se bo neizbežno nadaljevalo.«

Andrej Skrt, direktor TOZD Golovec, ki je v sklopu delovne organizacije Mercator-Rožnik. Sobotno oz. nedeljsko dežurstvo doleti tri njihove poslovalnice: na Mestnem trgu, v Kidričevi in Puharjevi ulici.

»Omenjene tri poslovalnice bodo odprte samo ob sobotah, v nedeljo pa ne, ker te trgovine niso v ožjem centru. V samem tozdu smo veliko razmišljali, kako bomo te ljudi, ki bodo delali v soboto, stimulirali. Gostinski obrati lahko zaračunajo ob nedeljah 20% postrežnine, mi pa tega ne moremo. Ne smemo še pozabiti, da so stroški obratovanja bistveno višji, ker ni prometa.

Naše delavke se vozijo iz Domžal, Vrhnike in njim nič ne pomaga, če bo v vsaki ljubljanski občini odprt en vrtec ob sobotah in nedeljah. Tudi podaljšano popoldansko varstvo za eno uro nič ne zaleže, saj prodajalec že tako ali tako ne zapusti trgovine takrat, ko je za kupca zaprta. Treba je še pospraviti prostore, pripraviti trgovino za naslednji dan.

Na splošno bi lahko rekel takole: ker radi ustrežemo potrošniku in družbi, smo za to, da so trgovine odprte tudi v soboto popoldne in nedeljo dopoldne,« proti pa smo zaradi trenutnih nevzdržnih kadrovskih razmer. Mi želimo zadovoljiti potrošnika, vendar pa tega ne moremo brez ljudi. Letos nam je na primer odšlo 52 prodajalcev, prišlo pa jih je 20. Manjka nam jih torej 32, to pa je osebje za tri trgovine.«

Sadje in zelenjava se bosta kvarila

Delovna organizacija Mercator-Sadje zelenjava bo imela v času turistične sezone od 1. 6. do 30. 9. 1979 ob sobotah in nedeljah izmenoma odprte poslovalnice na Titovi 6, Nazorjevi, Miklošičevi in Mestnem trgu. Vsaka poslovalnica bo v tem času odprta štirikrat.

Jože Radelj, v. d. vodje maloprodaje: »Dogovori in pogovori med trgovci živilske stroke so trajali več kot dva meseca. Komite za preskrbo, cene, gostinstvo in turizem pri Skupščini mesta Ljubljane je 21. maja povabil vse poslovodje oz. predstavnike trgovin, gostinskih obratov in lokalov obrtno-storitvene dejavnosti v turističnem predelu Ljubljane na razgovor o poslovnem času ob sobotah in nedeljah v turistični sezoni. Namen razgovora je bil dogovor o akciji za sklenitev samoupravnega sporazuma o poslovnem času trgovin in gostinskih lokalov. Zazelenjeno je bilo, da se za posamezne dejavnosti sklenejo samoupravni sporazumi na podlagi medsebojnega dogovarjanja in usklajevanja realnih možnosti. Kot vam je verjetno znano, se trgovci živilske stroke dolgo časa nismo mogli sporazumeti. Razlogi so vsakomur, ki kolikor toliko pozna trgovino na drobno in njene težave, dobro znani. Končno smo se 12. junija v prostorih delovne organizacije Emona Merkur zbrali predstavniki večih trgovskih organizacij živilske stroke in se sporazumeli za sobotno in nedeljsko dežurstvo.

Prodajalke v naših poslovalni-

grad in tam na enem mestu ponuditi turistu vse.«

Poslovalnica na Titovi 6 je bila odprta dve soboti popoldne (16. in 23. junija). Poslovodkinja Rigler nam je povedala: »Prvo soboto popoldne smo imeli za 2000,00 dinarjev prometa, drugo pa je bilo še slabše. Iztržili smo 1500,00 din, kar je približno desetkrat manj kot običajno. Ne vem, iz česa nas bodo plačali, saj niti stroškov obratovanja s tem ne pokrijemo. Samo dežurstvo zame ni težko, tako ali tako sem cele dneve v trgovini. Težje pa je za tiste, ki imajo družine, gospodinjstva. Že tako se možje naših delavk pritožujejo, da jih doma skoraj ne vidijo. Kako bo z našimi dopusti, tudi ne vem, saj nas je že sedaj premalo...«

So trgovci poskrbeli za vse?

Tovarna mesnih izdelkov, ki je tozdv delovni organizaciji Mercator-Velepiskrba bo imela ob sobotah oz. nedeljah odprte poslovalnice v Čopovi in Wolfovi ulici ter Miklošičevi cesti. Vsaka poslovalnica bo v sezoni odprta štirikrat, dvakrat v soboto in dvakrat v nedeljo.

Gorenc Srečo, vodja maloprodaje: »Mi sicer želimo ustreči potrošniku, vendar nima nobenega smisla, da je trgovina odprta pol dneva za nekaj kupcev. Prodajalcem bomo morali plačati nadure, kajti če bi bili plačani po prometu, gotovo ne bi hoteli delati. Tudi pri nas ljudje bežijo iz trgovin; dva prodajalca na mesec v povprečju odideta od nas.«

Poslovalnico na Čopovi smo obiskali v nedeljo (24. junija) dopoldne tik pred tem, ko so jo ob 11. uri zaprli. Prodajalec Milan Stare nam je povedal: »Poslovalnica je bila odprta že prejšnjo nedeljo, ko se je v blagajni nabralo 950,00 din, danes pa 2300,00 din. To je kar desetkrat manj kot sicer. Danes nas je obiskalo kakšnih 30, 35 strank. Kupci so zbegani, ker ne vedo, katere trgovine so odprte, na nobeni trgovini se ne vidi seznam nedeljskih dežurstev. Bolje bi bilo, če bi bila ta prodajalna odprta celo sezono in bi se prodajalci menjavali. Tako bi se ljudje navadili, vedeli bi, kje je odprto in tudi promet bi bil zato večji. Mi-

V Mercatorjevi ulici so kar tri prodajalnice Mercatorja, ki jih zadeva odbor SML – Konditor, Sadje zelenjava in Steklo. Foto: Jože Rozman.

cah so razpored sprejele z razumevanjem, saj bodo dežurne le parkrat v celi sezoni. Dogovorile se bodo med seboj, menjavale se bodo in nekako bo že šlo. Niti sam ne vem, kako si bodo uredile varstvo otrok takrat, ko jih ne bo doma. Večina jih je s podeželja in tam vrtci ne bodo odprti ob koncu tedna.

Težave so tudi drugje: sadje in zelenjavo bomo lahko dostavljali poslovalnicam le do 14. ure v soboto, ker dostava in skladišče v soboto popoldne in nedeljo ne delata. Ker v prodajalnah nimamo hladilnikov, se bo blago kvarilo, riziko bomo nosili pač mi in kupci. Ob delavnikih dostavljamo tudi večkrat na dan, če je potrebno.

Po drugi strani pa tudi dvomim, da bo naše poslovanje uspešno. Iz dosedanjih izkušenj vemo, da se sadje in zelenjava ob sobotah in nedeljah slabo prodajata. Dvomim tudi, da bomo na tak način privabili turista v Ljubljano. Bolje bi bilo urediti stari ljubljanski

slim, da je cela akcija preslabo zamišljena, načrtovana.

Drugo poglavje je izbira mesa, ki smo ga lahko danes ponudili kupcu. Imeli smo govedino, suho meso in konzerve, ljudje pa so največ spraševali po svinjini in teletini, saj na raznju ne morejo peči govedine. Tako bo tudi v prihodnjih dneh in če ne bomo dobro založeni, bo tudi promet majhen. Vsaj tista prodajalna, ki je dežurna, bi morala imeti na voljo vse vrste mesa.«

Bo turist prišel?

TOZD Steklo je tudi v sklopu delovne organizacije Mercator-Velepiskrba. Sobotno oziroma nedeljsko dežurstvo doleti njihovo poslovalnico v Nazorjevi ulici.

Matjaž Pirc, vodja notranje trgovine: »Naša poslovalnica bo odprta vsako soboto in nedeljo skozi celo sezono. Predpogoj za to pa je, da se povežemo s turističnimi agencijami, ki bi v našo prodajalno pripeljale skupine turistov. Seveda moramo zato popestriti izbi-

ro na naših policah tako, da bo trgovina zanimiva predvsem za turista. Na Ljubljance kot kupce pri nas skoraj ne računamo ob sobotah in nedeljah.

Tudi nas pesti pomanjkanje prodajalca, v poslovalnici v Nazorjevi ulici nam trenutno manjkajo tri. Če ne bi imeli teh težav, bi bil začetek veliko lažji. Da bomo lahko imeli trgovino odprto vsako soboto in nedeljo, bodo morale prisložitati na pomoč prodajalke iz poslovalnice na Titovi 36 in iz grosistične prodaje.

Morda se sedaj na začetku vse skupaj zdi težko, vendar velja poskusiti.«

Hilda Markovič, poslovodkinja trgovine v Nazorjevi ulici: »Dekleta niso za to, da bi delale vse sobote in nedelje, pač pa le tolikokrat, kot ostale trgovine okoli nas.

Mogoče bo vse to steklo šele čez leto ali dve, ko se bodo kupci navadili, da lahko kupujejo tudi ob sobotah ali nedeljah. To pa jim sedaj ni v krvi. Po drugi strani pa mi moje izkušnje govorijo ravno nasprotno. 25 let sem delala v podobni trgovini v Puli, ki je turistično nedvomno bolj obiskana kot Ljubljana; poskušali smo tudi ob nedeljah, a ni bilo prometa.«

Slaščičarsko podjetje Mercator-Konditor ima štiri poslovalnice, ki bodo poleg rednega obratovalnega časa odprte še v nedeljo in sicer po dve vsak mesec (kot gostinski objekti so bile v soboto odprte že dosedaj). To so slaščičarne v Nazorjevi ulici, na Miklošičevi cesti 22, trgu OF in Mestnem trgu. Na zahtevo oz. priporočilo komiteja za turizem, cene in gostinstvo pri Skupščini mesta Ljubljane je delavski svet Mercator-Konditorja že 28. maja sprejel sklep, da bodo omenjene poslovalnice odprte v nedeljo. Mijo Rodič je delavski svet pooblastil, da ureja obratovalni čas za njihove slaščičarne: »Tako, ko smo sprejeli sklep, nam je pet delavk dalo odpoved. Nedeljsko dežurstvo je za nas dodatna obremenitev. Menim, da bo trajalo precej časa, da bomo Ljubljance in okoličane privabili ob koncu tedna nazaj v mesto. Tudi denarja bo treba za to precej, saj bi morali Ljubljano vsestransko oživiti. Do 30. septembra je za to premalo ča-

Jože Starič, komercialist

Poslovna morala do kupcev

Nadaljevanje posebnih uzanc v prometu blaga na drobno.

V majski izdaji Mercatorjevega časopisa je bila obravnavana tema posebnih uzanc, in sicer obveznosti trgovine do kupcev v pogledu obveščanja in prikazovanja blaga; kako se mora trgovina obnašati, kadar je na trgu čutili pomanjkanje blaga, in korektni odnos do kupcev.

V današnji številki pa bomo obravnavali kakovost blaga, ki je pripravljeno oz. ki se prodaja kupcu, o količini prodanega blaga, kadar tega zmanjkuje, prodajo blaga po znižani ceni in dostavo kupcem.

O kakovosti blaga bomo še govorili, ko bomo obravnavali zakon o jugoslovanskem standardu, t. j. blago po JUS in pravilnike o kakovosti živil in predmetov splošne rabe.

V členu teh uzanc od 32 do 35 je vnedeno, kaj mora trgovina ukreniti, da blago ohrani tiste lastnosti, da je sposobno za prodajo. To prvenstveno velja za blago, ki je namenjeno za prehrano.

Pod strožjim režimom so živila, ki imajo na deklaraciji naveden rok uporabnosti.

Opaža se, da tukaj prihaja do največjih napak in, seveda, tudi do sankcij s strani inšpekcijskih služb.

Praksa je pokazala, da se je v večini pregledanih trgovin s strani kontrolne službe OZD vedno našlo blago, kateremu je potekel rok uporabnosti ali kvaliteta blaga ni bila v skladu s pravilnikom o kakovosti za blago.

Uzance tudi določajo – trgovina je odgovorna, da blago, ki je zapakirano v izvorni embalaži proizvajalca, vseskozi ustreza obeležjem, ki je navedeno v deklaraciji na embalaži, zlasti kar zadeva kakovost in količine.

Na ta odstavek bi pripomnil, kako važen je poleg količinskega tudi kakovostni prevzem blaga od dobaviteljev. Ker v končni fazi prodaje je trgovina tista, ki nosi vso odgovornost, da potrošnik dobi kvalitetno blago.

Uzance in zakon o blagovnem prometu določajo, da mora biti deklaracija na embalaži ali pri blagu napisana v enem izmed jugoslovanskih jezikov. Kaj pa mora ta deklaracija navajati, pa bo obravnavano, ko bomo obravnavali posamezne pravilnike o kakovosti blaga.

K temu odstavku bi tudi pripomnil, da je kontrolna služba OZD izločala iz prodaje blago, ki je bilo brez deklaracije, za katero se ta zahteva.

Tudi ta pomanjkljivost je podvržena sankcijam.

Deklaracija na blagu je namenjena kupcu, da je ta seznanjen z vsemi, kar ga zanima o vsebini kupljenega blaga.

Blago, kateremu je potekel rok uporabnosti, in blago brez deklaracije, kjer se ta zahteva, ne sme biti v prodaji. Za kršitev so določene hude kazni za organizacijo in za odgovorne delavce.

Trgovina je tudi odgovorna, da ima v prodaji blago, ki kvalitetno ustreza pogojem, ki so navedeni v posameznih pravilnikih. Uzance v 35. členu določajo, da mora trgovina nenehno kontrolirati stanje kakovosti, zlasti živilskih proizvodov, ter izločiti in jemati iz prodaje posamezne kose blaga, ki kažejo, da izgubljajo kakovost.

Ce je blago izgubilo vrednost na kvaliteto po okusu, vonju ali izgledu, takoj izločiti iz prodaje, ker je sicer prodaja podvržena kazni.

Uzance dopuščajo, v kolikor trgovina sama ne jemlje iz prodaje blago, ki je zgubilo na kvaliteto, da lahko kupec sam izbere kvalitetno blago, ki ga želi kupiti.

Poglavje zase so izdelki trajnejše rabe, za katere so predpisani garancijski listi, atesti, tehnična navodila o uporabi in servisna služba.

Predpis je, da morajo imeti ti izdelki listine napisane v jeziku naroda, kjer se ti izdelki prodajajo.

Uzance trgovski organizaciji nalagajo dolžnost, da za prodani izdelki zagotovi nadomestne dele in servisno vzdrževanje. Čl. 37 Uzanc zavezuje trgovsko organizacijo, ki je tak izdelek prodala, da poskrbi za nadomestne dele, priključne aparate in podobno, tudi ko je industrija prenehala izdelovati take izdelke, in sicer toliko časa, kolikor tak proizvod traja.

Ce trgovina nadomestnega dela nima na zalogi, je dolžna po svojih

možnostih pomagati kupcu, da dobi željeni predmet.

Kupec ima pravico zahtevati, da se mu prodaja blago, ki je izloženo v izlozbi ali na razstavnem prostoru, če takega ni v prodajalni ali skladišču. V kolikor bi zaradi prodaje blaga iz izlozbe ali razstavnega prostora kvarili izgled izlozbe in razstavnega prostora, prodajalec lahko odkloni prodajo zahtevanega predmeta, vendar mora kupca obvestiti, kdaj lahko kupi željeni predmet.

Prodaja blaga po naročilu

Rezervacije blaga za kupce v prodajalni ni, ker tudi uzance tega ne omenjajo. Načeloma so v prodajalnah vsi kupci enakovrni in imajo enake pravice pri izbiri blaga. Kdor pride prvi, prvi kupi.

Rezervira se lahko hitro popokvarljivo blago (kruh, mleko, mlečni izdelki meso in pod.) če je kupec naprej naročil količino blaga.

Taka rezervacija pa mora biti predvidena v splošnem aktu organizacije združenega dela, izvleček tega akta pa mora biti obešen na vidnem mestu v prodajalni.

Ne smatra se za rezervacijo, če kupec naroči blago, ki ga trgovina nima na zalogi in ta za kupca naroči in dobavi željeni predmet.

Količina prodanega blaga

Trgovina mora dati kupcu tolikšne količine blata, kolikor ga je kupec plačal. Dogaja se, da v izviri-

nikjer napisano. Čisto razumljivo je, če ima prodajalna na zalogi samo še 50 kg sladkorja, da tega ne bo prodala enemu kupcu, temveč bo še tega razdelila na več potrošnikov.

Trgovska organizacija je dolžna kupcu na primeren način omogočiti, da kontrolira točnost teže kupljenega blaga, s tem da mu omogoči na tehtnici stehati ali na drugih merilih odčitati točnost teže kupljenega blaga.

Kupec ima pravico kontrolirati pravilnost zaračunane cene, če namreč ta ustreza ceni, ki je na blagu ali na drugem vidnem mestu.

Na izrečno zahtevo kupca mora prodajalec pokazati dokument obremenitve, če ima kupec pomislek, da cena ni prava.

Uzance predpisujejo, da je trgovska organizacija dolžna z ustreznim napisom opozoriti kupce na to, da imajo možnost kontrole pravilnega merjenja in tehtanja. Če da proizvajalec pripadajoči pribor k blagu brezplačno, mora tudi trgovina tak predmet dati kupcu, ne da bi ga zaračunala. (Obešalniki, robčki, odpiralci za konzerve in drugo.)

Prodaja blaga ob posebnih pogojih

S prodajo blaga ob posebnih pogojih so mišljene razprodaje blaga, prodaja blaga s pomanjkljivostmi in prodaja blaga po znižani ceni. Prodajo blaga ob posebnih pogojih je dolžna trgovska organizacija urediti s svojim samoupravnim splošnim aktom, v skladu z veljavnimi predpisi, družbenimi dogovori, sporazumi in dobrimi poslovnimi običaji.

Prodaja blaga ob posebnih pogojih naj bi bila zajeta v pravilniku

rajo biti podatki o prejšnji in o novi ceni.

Od objave razprodaje blaga pa do ne sme prodajalna naročiti in ne vključevati v razprodajo novih količin blaga, ki je predmet razprodaje, razen če gre za prejem blaga, ki je bilo naročeno pred objavo razprodaje.

Trgovska organizacija je dolžna prodajo blaga s pomanjkljivostmi (poškodovano blago, umazano blago, blago z napako in podobno blago) prostorsko ločiti od redne prodaje brezhlebnega blaga enake vrste.

Blago iz prvega odstavka te uzance lahko prodaja trgovska organizacija tudi v specializirani prodajalni.

Trgovska organizacija je dolžna na vsakem kosu blaga s pomanjkljivostmi jasno zaznamovati, da je ta kos blago z napako.

Trgovska organizacija je dolžna za blago z napako določiti največ tolikšno ceno, da je sorazmerna z izgubo vrednosti kosa z napako glede na redno ceno brezhlebnega kosa takšnega blaga.

Podobno je dolžna trgovska organizacija postopati tudi v primeru prodaje desortiranih ali nepopolnih kompletov, prodaje ostankov kakor tudi prodaje demodirane blaga.

Trgovska organizacija sme po znižanih cenah opravljati tole prodajo blaga:

1. prodajo s sezonskim znižanjem cen za blago, za katero se je sezona iztekla ali je na koncu;
2. priložnostno sejemske prodaje na sejmskih prireditvah in
3. stalno prodajo po znižanih cenah v specializiranih prodajalnah ali v ločenem prostoru v blagovnici, ne glede na vzroke znižanja cen.

Prodaja blaga po znižanih cenah iz prvega odstavka te uzance se opravlja v skladu s samoupravnim sporazumom, sklenjenim med trgovskimi organizacijami na določenem območju.

Pakiranje prodanega blaga

Prodajalna je dolžna blago, ki se ne prodaja pakirano od proizvajal-

kavcirane embalaže. Kupcu se sme zaračunati kavcija za prodano embalažo do nabavne vrednosti, povečana za prometne davke.

Embalažo, ki je vzeta iz prometa, ima kupec pravico vrniti v prodajalno in zahtevati povrnitev plačane kavcije po poteku treh mesecev od objave prenehanja uporabe te vrste embalaže. Priporoča se torej prodajalnam, da vsako izločanje embalaže in prometa objavijo v prodajalni na vidnem mestu in rok, do kdaj se taka embalaža vrača.

Dostava blaga

Ce se trgovina in kupec dogovorita za dostavo blaga na dom ali drug kraj kupca, je trgovina dolžna dogovor v celoti izpolniti, glede na čas, kraj in količine blaga.

Blago mora biti izročeno v brezhlebnem stanju, z vso pripadajočo dokumentacijo.

Puščanje blaga pred stanovanjem kupca ni korekten odnos do njega in se šteje, kakor da blago ni bilo dostavljeno v stanovanje.

Ce se pri prevozu ali prenašanju blaga do stanovanja kupcu prizadene škoda na dostavljenem blagu ali na drugih stvareh po krivdi dostavljalca, je dolžna trgovska organizacija kupcu povrniti nastalo škodo.

Iste obveznosti ima trgovina, če se s kupcem dogovori, da bo kupljeno blago odpremila po železnici ali z drugim javnim prevoznim sredstvom. V primeru napačno dostavljenega ali odpravljenega blaga je trgovina dolžna v najkrajšem času napako na svoj račun popraviti in pravilno dostaviti in odpremiti blago.

Ce je kupec zaradi nepravilne ali napačne dostave blaga utrpel škodo, je dolžna trgovina škodo povrniti.

Plačilo prevoznih stroškov za dostavo blaga na dom kupca ali na kraj dogovora, ki jih je imela trgovska organizacija, je stvar dogovora med trgovino in kupcem, vendar v okviru veljavnih predpisov, ki urejajo tarife cen v javnem prometu.

Trgovske organizacije, ki imajo svoja prevozna sredstva za dostavo blaga kupcem, morajo imeti med svojimi samoupravnimi akti poseben pravilnik, ki urejuje tarifo in način prevozov blaga.

Uzance tudi nakazujejo, kaj naj trgovina stori v dobrobit kupcu, in kaj so dobri poslovni običaji.

Te storitve so: po telefonu sprejeto naročilo blaga dostaviti kupcu; (če so dani pogoji) krojenje in šivanje zaves, popravilo konfekcije, krojenje preprog in tekačev po meri in podobno. Svetovanje za opremljanje stanovanj, uporaba garderobe za kupčeve stvari, varovanje otrok v času nakupa v trgovini, uporaba parkirnega prostora v času nakupa blaga in podobno.

V kolikor bi imela trgovina stroške za posebne storitve, sme koristnikom usluge zaračunati samo, če je to naprej objavljeno na način, ki je običajen v prometu blaga.

Kupcu se lahko zamenja kupljeno blago, če je to mogoče storiti brez škode za trgovino ali za drugega kupca.

Na koncu obravnave teh uzanc bi še dodal – ker se dnevno pojavljajo na trgu novi proizvodi, najsi bojo tekstilni izdelki, tehnično blago, razne barve in laki, zaščitna sredstva, kemična sredstva, kozmetika in podobno, da morajo biti prodajalci v trgovini strokovno razgledani, da bojo znali kupcu prav svetovati uporabo in način vzdrževanja novih izdelkov. Naj navedem samo nekaj primerov.

Prvi: prodajalec je prodal nepravilno kmetu pridelovalcu krompirja. Kmet je v prodajalni kmetijske zadruge kupil sredstvo za uničenje koloradskega hrošča z imenom »Dithan«. Prodajalec pa mu je po pomoti dal sredstvo za uničenje plevela z imenom »Deherban«. Sreča je bila, da kmet tisti dan ni poškrpil njive, na kateri je rasel krompir, ker bi bil ob ves pridelek, ker to sredstvo uniči vse širokolistne rastline. Ko se je prodajalec spomnil, da je kmetu prodal napačno blago, je hitro šel k kmetu in zamenjal blago, katerega je kmet zahteval. Če bi kmet izgubil pridelek krompirja, bi mu prodajalec moral povrniti škodo za ves pridelek na uničeni njivi, in še za stroške dela, ki ga je ta vložil v oranje in saditev krompirja.

Ta škoda ne bi bila majhna.

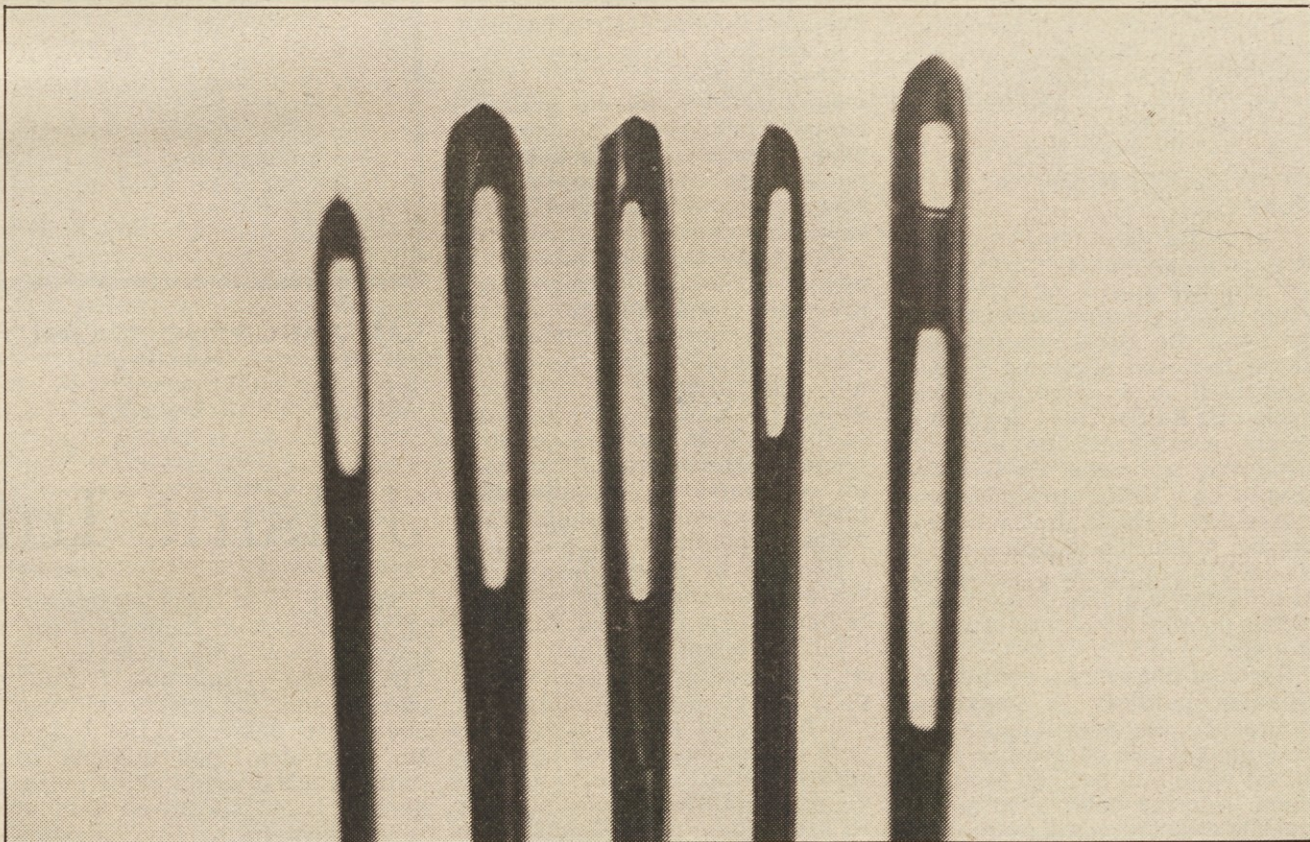
Drugi: prodajalec je prodal kmetu krompir, ki je bil ob ves pridelek, ker to sredstvo uniči vse širokolistne rastline. Ko se je prodajalec spomnil, da je kmetu prodal napačno blago, je hitro šel k kmetu in zamenjal blago, katerega je kmet zahteval. Če bi kmet izgubil pridelek krompirja, bi mu prodajalec moral povrniti škodo za ves pridelek na uničeni njivi, in še za stroške dela, ki ga je ta vložil v oranje in saditev krompirja.

Ta škoda ne bi bila majhna.

Drugi: prodajalec je prodal kmetu krompir, ki je bil ob ves pridelek, ker to sredstvo uniči vse širokolistne rastline. Ko se je prodajalec spomnil, da je kmetu prodal napačno blago, je hitro šel k kmetu in zamenjal blago, katerega je kmet zahteval. Če bi kmet izgubil pridelek krompirja, bi mu prodajalec moral povrniti škodo za ves pridelek na uničeni njivi, in še za stroške dela, ki ga je ta vložil v oranje in saditev krompirja.

Ta škoda ne bi bila majhna.

Uzance urejujejo tudi odnos do

«Lažje gre velblod skozi šivankino uho kakor skozi inšpekcijo», (uredništvo prosto po Sv. pismu). Foto: Kancijan Hvastija.

ni embalaži ni tiste količine, kot je napisana na etiketi, bodisi da se je blago zaradi slabe embalaže razsulo bodisi pri tehnološkem procesu dela ni bilo embalirane zadostne količine blaga. V takem primeru mora trgovina manjkajočo razliko v teži nadoknaditi ali za razliko manj računati.

Kupec ima pravico kupiti toliko blaga, kolikor si želi. Vendar so tudi tukaj neke omejitve za kupca, in sicer:

Pri metrskem tekstilnem blagu je nekako do meje, bo bi se ostanek še lahko porabil za minimalni konfekcijski izdelek ali perilo. Npr. blago za moške obleke: ostal je kos 3 metre, kolikor je potrebno za moško obleko. V takem primeru prodajalec ne bo iz tega kosa blaga rezal in prodal manjše količine. Vendar naj bi to veljalo le za drage vrste blaga.

Kadar je na trgu čutili pomanjkanje neke vrste blaga, predvsem živila in drugega življenjsko nujnega predmeta široke potrošnje, mora trgovina to blago pravilno razdeliti med potrošnike. Kakšen je minimum prodanega blaga, ni

o načinu oblikovanja cen za blago, gostinske in druge storitve. Ta pravilnik mora imeti vsaka temeljna organizacija združenega dela, ki se ukvarja s prometom blaga in uslugami.

Razprodaja blaga je lahko popolna ali delna.

Popolna razprodaja blaga se opravi v primeru prenehanja poslovanja podjetja ali delovne enote, t. j. prodajalne, opuščanja prodaje nekatere vrste blaga, obnavljanja poslovnih prostorov ali višje sile, kot npr. požara, poplave in podobnega.

Nikakor ni dopustno, da se poleg blaga, ki je v prodaji po znižani ceni, da blago iz normalne prodaje po normalni ceni in se tako potrošnika zavede. Tudi to je kaznivo dejanje, ki je podvrženo sankcijam – t. j. gospodarski prekršek, ki se obravnava na sodišču.

Blago, ki je namenjeno razprodaji, mora biti prostorsko in količinsko ločeno od prodaje blaga normalne prodaje.

Treba je tudi določiti čas trajanja razprodaje.

Na blagu, ki je v razprodaji, mo-

ca, zapakirati v takšen material, ki je najbolj primeren za prodano blago. Takšno pakiranje se ne sme zaračunati kupcu, razen če želi kupec dodatno pakiranje, kot npr. za svečanosti, darila in podobno.

Kupcu se tako pakiranje sme zaračunati do višine vrednosti pakirnega materiala. Za vrednost pakirnega materiala mora kupec vedeti.

V primeru prodaje blaga v neprikladni ali pokvarjeni embalaži ali v pokvarjenem in neprimerem ovojnem materialu, kjer bi kupec imel zaradi tega škodo, ima kupec pravico zahtevati od prodajalne povrnitev storjene škode.

Ce prodajalna sama prepakira blago, morajo na takem prepakiranem blagu biti podatki in navodila, kot so na embalaži proizvajalca (npr. pri siru ime sira, procent maščobe, seveda poleg cene in teže ter kvalitete). Nikakor ni dopustno, kot se v nekaterih prodajalnah dogaja – predvsem v samopostrežbi – da je na takem prepakiranem blagu samo cena, brez navedbe teže in imena blaga in ostalih podatkov, ki zanimajo potrošnika.

Uzance urejujejo tudi odnos do

Nadaljevanje

Spremembe in novosti v kadrovski politiki

Miljanka Lipovšek – Delovna skupnost SOZD

Enotna kadrovska politika – med cilji združevanja v sozd

Že nekaj časa kažejo različne težave v poslovanju organizacij združenega dela, da je človek – delavec glavni dejavnik, ki vpliva na uspešnost poslovanja v organizaciji. Žal se tega zavemo šele takrat ko so pred nami težave, ko ne najdemo izhoda in se tako vrtimo v začaranem krogu. Zakaj govorimo o začaranem krogu? Predvsem zato, ker v primeru okvare stroja tega zamenjamo in tako rešimo problem, človeka pa se zamenjati ne da. Posebno je problem nerešljiv, kadar je takih neustreznosti več.

Ta uvod je namenjen temu, da nas napoti k premišljevanju o naši kadrovski politiki. Posebno v zadnjem času je temu vprašanju posvečeno veliko pozornosti. Sprejem nove ustave leta 1974, zakon o združenem delu in zakona o delovnih razmerjih ter drugih predpisov je povzročil, da so se komisije za spremljanje izvajanja družbenega dogovora o kadrovski politiki v SR Sloveniji in dogovorov o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v posameznih občinah lotile izdelave novih družbenih dogovorov, ki naj pospešijo preoblikovanje kadrovske politike v organizacijah združenega dela v skladu z novimi družbenoekonomskimi odnosi, ki so jih uzakonili omenjeni predpisi. Spremembe v novih družbenih dogovorih je veliko, posebno če bi ugotavljali spremembe v vseh. Vendar pa, ker so si najpomembnejše spremembe podobne v vseh dogovorih, se nekoliko podrobneje pomudimo pri predlogu družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike na področju ljubljanskih občin.

Eno od najpomembnejših poglavij v dogovoru je vsekakor tisto, ki opredeljuje namen in osnove izdelave razvida del oziroma nalog. Ko smo v zakonu o združenem delu in kasneje v zakonu o delovnih razmerjih zasledili izraz »razvid del oziroma nalog«, še nismo zasledili vseh vsebinskih sprememb, ki jih omenjena zakona določata za izdelavo razvida v primerjavi z dotedanjim sistemizacijo delovnih mest. Družbeni dogovor določa glede izdelave razvida, da je to praviloma samostojen samoupravni splošni akt, kar pomeni za marsikatero organizacijo novost glede na dosedanje prakso, da je razviden sestavni del pravilnika o osebnih dohodkih delavcev. O sami vsebinski spremembi glede določanja del oziroma nalog glede na prej uveljavljena delovna mesta, je bilo že veliko govora, zato bi samo opozorili na določilo družbenega dogovora, da bodo morale organizacije pri izdelavi razvida upoštevati skupne metodološke osnove za izdelavo razvida, ki jih bo za področje gospodarstva pripravila Gospodarska zbornica Slovenije. Seveda to ne pomeni, da se ni potrebno organizacijam združenim v SOZD Mercator ravnati po metodologiji, ki smo jo sprejeli z dogovorom o enotni metodologiji za izdelavo razvida del oziroma nalog v TOZD, DO in delovnih skupnostih, združenih v SOZD Mercator, katerega so organizacije, združene v SOZD, že po zakonu dolžne izvajati (19. člen Zakona o delovnih razmerjih).

Ko govorimo o izdelavi razvida del oziroma nalog, se vedno znova pojavljata dva problema. Kot prvi, vprašanje opredeljevanja in ugotavljanja z delom pridobljene delovne zmožnosti, in drugi opredeljevanje poklicev in strokovne izobrazbe.

V času razprave o osnutku družbenega dogovora o kadrovski politiki, je bilo danih veliko pripomb na tista določila, ki opredeljujejo z delom pridobljeno delovno zmožnost. Zaradi novosti tega termina pa tudi nerazumevanja, so v pripombah delavci tudi negativno reagirali in dokazovali, da je pojem »z delom pridobljena delovna zmožnost« še nerazčiščen in ga zato ne bi bilo umestno opredeljevati v razvidu. Vendar, če smo realni in poznamo problematiko na področju strokovne usposobljenosti delavcev, vemo, da je bilo v praksi že dalj časa čutiti potrebo po priveditvi delavčeve za lastnim prizadevanjem in samoizobraževanjem, z odgovornostjo in ustvarjalnim naporom razvite delovne zmožnosti, ki delavcu omogoča, da opravlja dela oziroma naloge, za katere se zahteva višja izobrazba od njegove

s šolo pridobljene izobrazbe. V podjetju Mercator, ki se je reorganiziral v SOZD, so bile te težnje že izražene. Tako smo določenim delavcem v skladu s kriteriji, ki jih je določal Samoupravni sporazum o kadrovski politiki v podjetju Mercator, priznavali za eno stopnjo višjo strokovno izobrazbo. Seveda se je kasneje pokazalo, in to ne samo pri nas, temveč tudi drugje, da znanje, pridobljeno z delom, ne moremo istovetiti s šolsko izobrazbo. Tako je zakon o delovnih razmerjih uveljavil z delom pridobljeno delovno zmožnost kot enega od pogojev, ki omogoča delavcem, da opravljajo tudi bolj zahtevna dela oziroma naloge, kljub temu, da ne izpolnjujejo zahtevane strokovne izobrazbe, kar pa ne pomeni, da enači z delom pridobljeno delovno zmožnost s strokovno izobrazbo Gre predvsem za to, da se bolj spoštuje in enako vrednoti delovna zmožnost in sposobnost delavca, ne pa samo formalna izobrazba, čeprav je ta praviloma predpogoj za razvoj delovnih zmožnosti delavca.

V zvezi z delom pridobljeno delovno zmožnostjo vsebuje družbeni dogovor več določil, ki opredeljujejo, kaj je to z delom pridobljena delovna zmožnost, določajo pa tudi obveznosti organizacij v zvezi s tem. Tu moramo omeniti predvsem tisto določilo, ki določa, da temeljna organizacija, ki nima v samoupravnem splošnem aktu opredeljenega postopka, načinov in kriterijev za uveljavljanje z delom pridobljene delovne zmožnosti, ne sme v razpisih in objavah zahtevati z delom pridobljeno delovno zmožnost kot alternativo za strokovno izobrazbo.

Osem stopenj strokovne izobrazbe

V zvezi z drugim problemom, ki se pojavlja pri izdelavi razvida del oziroma nalog, in sicer opredeljevanje strokovne izobrazbe, želimo opozoriti vse strokovne delavce, da se trenutno sprejema v vseh republikah in avtonomnih pokrajinah v SFRJ Družbeni dogovor o enotni klasifikaciji poklicev in strokovne izobrazbe. Po tem dogovoru bo v SFRJ obveljala osemstopenjska lestvica strokovne izobrazbe, s tem, da je določena za VI. in VII. stopnjo še podstopnja, ki predstavlja globjo specializacijo dela in opravlja v okviru osnovne stopnje.

Sprejem dogovora o enotni klasifikaciji poklicev in strokovne izobrazbe v Jugoslaviji lahko pozdravimo kot zelo pomembno akcijo, saj se je bilo bati, da bodo različne reforme šolstva, ki so jih izvajale vsaka republika samostojno in nepovezano z drugimi, povzročile neprimerljivost strokovne izobrazbe, pridobljene v različnih republikah. Res je, da bo kljub dogovoru šolanje v posameznih republikah še vedno različno glede na različne pogoje v njih, vendar pa bodo posamezne stopnje strokovne izobrazbe, ki si jo bodo učenci oziroma študentje pridobili v njih, enotne. To je glede na potrebo po izmenjavi kadrov med posameznimi republikami, pravzaprav najpomembnejše.

Predlagana osemstopenjska lestvica sledi določilom zakona o usmerjenem izobraževanju, ki opravlja dosedanje dvojno lestvico poklicev za proizvodno in umsko delo, sledi pa tudi določilom, ki določajo postopno napredovanje v zahtevne VIII. stopnje – doktorja znanosti. Za organizacije, združene v SOZD Mercator, tako predlagana osemstopenjska lestvica ni novost, saj imamo osemstopenjsko lestvico za določanje strokovne izobrazbe že opredeljeno v Dogovoru o enotni metodologiji za izdelavo razvida del oziroma nalog, dopolniti jo bo potrebno samo s predvidenimi podstopnjami pri VI. in VII. osnovni stopnji.

Planiranje kadrov in izobraževanje

Planiranju kadrov in izobraževanja je v dogovoru posvečena še posebna pozornost, kar je v tem trenutku, ko delavci v organizacijah združenega dela prevzemamo obveznosti, ki nam jih daje zakon o usmerjenem izobraževanju, popolnoma razumljivo.

Nemalo je nalog v zvezi s planiranjem in izobraževanjem kadrov, kar dokazuje tudi dejstvo da je skoraj četrtina družbenega dogovora o kadrovski politiki posvečena temu vprašanju. Tako je tu opredeljena obveznost organizacij združenega dela, da morajo pri pripravi naslednjega srednjeročnega plana za obdobje 1981–1985 in v izdelavi projekcije dolgoročnega plana do leta 2000 obravnava plan potreb po kadrih enakovredno z drugimi planskimi elementi.

Prilagoditve

V zvezi z izobraževanjem in usposabljanjem kadrov je potrebno opozoriti še na obveznost organizacij v zvezi z usposabljanjem kadrov za delo v času pripravniške dobe. Pri spremljanju akcij za preobrazbo šolstva za usmerjeno izobraževanje, se je marsikomu izmislila ena od pomembnejših novosti zakona o usmerjenem izobraževanju, in sicer, da se bodo učenci in študentje v usmerjenem izobraževanju izobrazili le za začetek dela. Uvajanje v delo bo v bodoče skrb vsake temeljne organizacije, in to ne kot dosedaj le za učence srednjih šol in višjih ter visokih šol, katere je bilo treba tudi dosedaj usposabljeti za samostojno delo, ampak bo postala oblika pripravništva obvezen začetek dela vsakega učenca po končani šoli ne glede na vrsto in smer šole. Ta novost izvira iz ukinitve dvojnosti dosedanjega izobraževanja, kjer so si učenci, ki so se izobraževali v poklicnih šolah, pridobivali praktične izkušnje in se seznanjali z delovnimi situacijami že med šolanjem pri praktičnem pouku. Tako so bili po končanem šolanju dokončno usposobljeni za samostojno delo.

Da se zavemo pomembnosti te novosti in s tem pomembnosti pripravniške dobe, je pripravila Gospodarska zbornica Slovenije Pravilnik o pripravništvu in strokovnih izpitih delavcev v gospodarstvu (Ur. l. SRS, št. 6/79), ki prinaša tudi za tiste organizacije, ki že imajo urejeno pripravništvo v svojih samoupravnih splošnih aktih, bistvene spremembe, ki jih bo potrebno dopolniti.

Vsebine in poteka pripravništva, ki ga opredeljuje pravilnik, ne bi podrobneje opisovali, saj je to, kljub ostrejšim določilom, večini že znana problematika. Opozoriti pa je potrebno na tista določila v pravilniku, ki govore o strokovnem izpitu. Tu se uvaja novost v sestavi izpitne komisije, ki ugotavlja pripravnikovo usposobljenost za samostojno delo. Komisijo sestavlja, poleg dveh članov iz organizacije, še član z liste strokovnjakov, ki jo sprejmejo organi splošnih združenj posameznih strokovnih oziroma organov medobčinskih zbornic. Član izpitne komisije z liste strokovnjakov je istočasno tudi predsednik komisije.

Brez dvoma pomeni tak sestav izpitne komisije obveznost temeljnih organizacij, da v prihodnje posvetijo večjo skrb, predvsem pa, da si pridobijo več znanja v času pripravništva, kot smo jim ga nudili dosedaj.

Štipendiranje

Ko govorimo o izobraževanju, je potrebno poudariti, da to ne pomeni zgolj izobraževanja, kot se odvijava v šolah, temveč da to pomeni za organizacije združenega dela tudi usmerjanje delavcev v izobraževanje ob delu in iz dela, usmerjanje mladine v šole usmerjenega izobraževanja v skladu s potrebami po novih delavcih, izvajanje pripravništva in vseh oblik dopolnilnega usposabljanja delavcev. Pri tem je potrebno opozoriti, da se tudi glede štipendiranja pripravljajo pomembne spremembe. V obravnavi je namreč Družbeni

dogovor o štipendijski politiki v SR Sloveniji in samoupravni sporazum o štipendiranju, ki prinašata pomembne spremembe na tem področju.

V skladu z reformo šolstva, ki se odvijava v naši republici, sprejemajo organizacije združenega dela pomembne obveznosti pri usmerjanju mladine v šole usmerjenega izobraževanja v skladu s potrebami organizacij. V skladu s tem predvideva novi sporazum o štipendiranju, da so kadrovske potrebe osnovni kriterij pri podeljevanju štipendij, kar prekinja z dosedajno prakso, ko smo podeljevali štipendije predvsem socialno šibkim učencem in študentom z namenom, da jim omogočamo šolanje.

Tako bo v bodoče dobila štipendija predvsem značaj usmerjevalca mladine v določene smeri in vrsto šol in tisti povezovalca, ki družni učenca oziroma študenta z organizacijo še pred zaposlitvijo.

Veliko je še sprememb, ki jih lahko zasledimo na področju kadrovske politike v družbenem dogovoru o kadrovski politiki in o drugih predpisih. Vse spremembe bo potrebno čimprej vključiti v naše samoupravne akte, še pomembnejše pa je, da jih pričnemo tudi čimprej izvajati.

Ko govorimo o kadrovski politiki in spremembah na tem področju, se pojavlja tudi vprašanje skupne kadrovske politike v SOZD Mercator, za katero smo se v Samoupravnem sporazumu o združitvi s SOZD dogovorili, da jo bomo oblikovali enotno, na enakih načelih in merilih, s tem da bomo prek skupnega dogovarjanja enotno urejali posamezna vprašanja naše kadrovske politike. To določilo nalaga obveznost vsem, da čimprej skušamo ugotoviti vprašanja skupnega pomena na tem področju in jih skušamo čimprej enotno rešiti.

V slovo

Marjan Kovačič

Na Ormoškem pokopališču smo se dne 24. maja za vedno poslovili od našega sodelavca, prijatelja in tovariša Marjana Kovačiča.

Globoko nas je pretreslo, nismo mogli verjeti da ga več ne bo, saj smo še istega dne ko se je nenadoma izteklo njegovo življenje skupaj delali in snovali načrte.

Kovačič Marjan se je rodil pred 52. leti v Ormožu. Opredelil se je za trgovski poklic, katerega je opravljal z njemu svojstveno doslednostjo in ljubeznijo. Svoje strokovno znanje in bogate izkušnje, kot dolgoletni poslovodja poslovalnice »Vzor« v Ormožu, je prenašal na mlajši rod in vzgajal dobre delavce.

V 32-letni delovni dobi je ostal zvest svojemu poklicu in delovni organizaciji. To potrjuje, kako tesno je bil povezan z življenjem, delom in razvojem v delovni sredini, kjer je živel. Že v otroški dobi je spoznal socialne razlike in trdo delo, katero ga je izoblikovalo v poštenega, zavednega državljana in napredno usmerjenega delavca.

S svojim delom in življenjem si je ustvaril ugled in spoštovanje, zato je bil deležen zaupanja in priznanja.

Uspešno je opravljal delo predsednika delavskega sveta, predsednika sindikata, sekretarja OOOZK ter sodeloval in vodil razne komisije in odbore.

Zavedamo se, da smo izgubili tovariša, vestnega in prizadevnega poslovodja, družbenopolitičnega delavca in mnogi dobrega prijatelja.

Bolečino delimo z njegovimi svojci in vemo, da je za tako plodnim delavcem ostala praznina.

Med nami bo ostal spomin na Marjana, takega, kot smo ga poznali.

Sodelavci v Mercator-Zarji

Obveščanje v delovnih organizacijah

Jaro Novak

Jelšine Informacije

Na prvi strani izdajatelj opozarja, da so podatki namenjeni izključno obveščanju delavcev v TDO »Jelša«, »uporaba v druge namene šteje kot kršitev delovnih obveznosti delavcev TDO Jelša«. No, dasiravno nas določila in sankcije teh internih aktov ne zadenejo, bomo spoštovali trud in željo izdajatelja, saj smo naposled vsi, ki se ukvarjamo z obveščanjem, razpeti med načelom: kar največ in najbolj natančnih informacij ter med načelom poslovne tajnosti. Naj predstavimo samo zgradbo odnosno vsebino Informacij iz »Jelše«.

Prvi list prinaša razglas oziroma sklic zborov delavcev, iz česar je razvidno, da organizacija sklicuje 5 zborov. Na drugem listu delavski svet organizacije razpisuje posojila za individualno gradnjo oziroma adaptacijo stanovanj v višini 50 starih milijonov; kjer je malo denarja, je seveda mnogo določil, pogojev, omejitev.

Sledi poslovno poročilo k periodičnemu obračunu za prvo tromesečje (pravilno: trimesečje – op. ur.) 1979, ki obsega skupaj s tabelami 8 strani in ga je podpisal računovodja Srečko Korošec. Analiza komunikativnosti in dostopnosti poročila ni naloga pričujoče recenzije.

Sledijo prikaz realizacije prometa do vključno aprila 79, nadalje plan realizacije celotnega dohodka po obračunskih enotah za leto 1979 in »analiza« kadrov v TDO Jelša po stanju z dne 31. decembra 1978. Naj se poslužimo teh podat-

kov za osvežitev predstave o novo pridruženih »Jelšci«: zaposlenih je 283 delavcev, od tega 216 žensk, oziroma 99 mladincev, med njimi 82 deklet. V kvalifikacijski strukturi je največ (192) KV delavcev, 2 v šoli pridobljeno strokovnostjo. Po stopnjah pridobljene strokovne usposobljenosti imajo 4 delavce z višjo strokovno usposobljenostjo, 19 s srednjo, 49 VKV, 187 KV, 15 PK in 6 NK delavcev. Povprečno izplačani čisti osebni dohodek v letu 1978 je bil za višjo strokovno usposobljenost 11.060, za srednjo 5360, za nižjo 4030, za VKV 6503, za KV 4740 in za NK ter PK 3720 din.

Bilten prinaša še poročilo o poslovanju občinske zdravstvene skupnosti v letu 1978 in predlog ukrepov ter blagajniško poročilo osnovne organizacije sindikata za leto 1978. Od 105 okroglih tisoč din zbrane članarine so je odvedli občinskemu sindikalnemu svetu okroglo 63 tisoč din, sami pa so največ namenili za obdaritev otrok za Novo leto in sicer 21.700, za izlete so porabili komaj nekaj manj kot 8000, športne igre 4000, kar je za 1500 din manj kakor za vence in šopke, za časopise pa so izdali 2620 din. Iz podpisa izvemo, da je predsednik sindikalne organizacije oziroma njenega IO v Jelšah tovariš Ludvik Mesarec.

»Informacije« so nedvomno dobrodošlo sredstvo obveščanja v DO, kazalo bi jih opremiti še s pregledom vsebine in zaporednim oštevilčenjem listov.

Jaro Novak

Mercator letos prvič med 29 OZD živilcev Slovenije...

Nogometaši na 6. igrah živilcev po doseženem I. mestu.

Zaključek iger se je odvijal v splošni nervozi zaradi vrst pri deljenju, za večino prvega obroka ta dan. Vse foto: Jaro Novak

Prvič na igrah živilcev Slovenije Mercator tretji

Sonja Dolinšek podpredsednica KORŠ

Vročič Portorož živilcev

Sonce – morje – zmešnjava – športni boji – prepoteni avtobus – M-majčke – modro vodstvo vino – pokal – pa spet morje, pa avtobus, pa zmeda, pa pokal...

1. Sonce

Že ob sedmih zjutraj v soboto, 9. junija, ko smo drveli mimo Žusterne, so nam kapljice potu prvič pričarale obmorsko vzdušje. Že na Mercatorjevih igrah je žgalo, sedaj pa je bilo dosti huje. Po nebu so se namreč od časa do časa razpotegnile koprene, ki se sploh niso zavlekle čez sončno kroglo, sopara pa je kljub temu neusmiljeno žgala. Najhuje je bilo strelcem, kajti med tekmo jim je pot dobesedno lil čez oči. Pa nogometaši v izolirskem kotlu, pa rokometiški na metropolskem betonu – skratka, sonce se nam je zajedno v kožo in kosti...

2. Morje

je bilo umazano. K sreči je naše ljubo portoroško morje tudi nekoliko osoljeno. In tako dobi potem človek občutek, da je v vodi – sicer bi bila tista rjava godlja pravzaprav lahko tudi bela kava (s travo). Kar z veseljem smo zaplavali, vsaj v morju, kajti organizator nam ni privoščil tekmovalca v plavanju, češ da je za ta šport pre malo zanimanja. In prav s tako obrazložitvijo so se izneverili tistemu osnovnemu namenu športnih iger delavcev – spodbujanju. Tekmovanje (v plavanju, na primer) prinese točke, odličja... in nikomur ni vseeno, če ni uvrščen. Zato si vsi športni referenti, pa tudi tekmovalci sami prizadevajo osvojiti »lahke« točke. Kajti tam, kjer je udeležencev malo, je uspeh lažje doseči. Na misel mi prihaja letošnja Mercatoriada v tenisu za ženske. Lani je bila ena sama tekmovalka, letos pa jih je na zlato štartalo kar pet... Še vedno malo, toda drugo leto bo odziv zagotovo še večji. In zakaj pri plavanju ne bi bilo tako?! Saj je to prav gotovo eden najosnovnejših gibalnih, rekreativnih športov.

3. Zmešnjava

Ta hudobec mora biti vedno zraven! Najprej je šel avtobus kasneje iz Ptuja, potem kasneje iz Ljubljane in, jasno, da je prišel v Portorož tudi kasneje, kot so ga pričakovali »buržuji«, ki so bili že tam. Potem smo se komaj obrnili in že smo morali vsak na svoj štart – zoprni občutek. Pa še kdaj in kje se dobimo za razglasitev, smo izvedeli iz biltena. In tako smo se namučili po tekmovališčih in nekako našli pot do Doma velenjskih rudarjev v Fiesi, kjer pa za nas ni bilo stolov, kaj šele miz. Lebdeli smo kot meduze na robu pomola, sekirali nesrečne organizatorje, kje so stoli, improvizirali, pili, se jezili in predvsem čakali, čakali na večerjo, na pijačo, na razglasitev, na naše vodstvo, na zamudnike, da bomo končno lahko šli domov.

Dočakali pa smo samo pokal – samo pokal ali celo pokal? Tega še ciganka takrat ne bi vedela!

4. Športni boji

Bili so predvsem zagrizeni, ponekod tudi fair. Nekateri so špekulirali, drugi trepetali, tretjim spet je bilo vseeno. Pri rekreacijskih tekmovalnih je vselej tako. Srečajo se profesionalci in popolni začetniki, prekaljeni borci s takimi, ki od treme ne vedo kaj storiti, in to daje tem tekmovalcem poseben pečat. Čeprav že veš, kdo so favoriti, so borbe prav do zadnjega mesta hudo zagrezone. Vseeno je, ali si peti ali sedmi, ni pa vseeno, ali si pred Merxom ali za Žitom, ali bo Kolinska slabša in ali boš klonil pred Drogo in pred Emono...

5. Avtobus

je lahko odpeljal iz Ptuja šele ob 3. zjutraj, iz Portoroža pa je moral šofer odpeljati še pred 23. uro, kajti v nedeljo ob 5. zjutraj je moral biti spet nekje drugje. Šofer se je korajžno držal, mi, ki smo se v prepotenem avtobusu vozili, pa nekoliko manj. Nekaterim je bilo v Portorožu tako zelo všeč, da niso prišli na avtobus in zaradi njih smo se odpravili domov skoraj eno uro kasneje, kot smo objavili po zvočnikih. Šofer, ki se na to spozna, je rekel, da do sedaj še ni doživel, da bi 20 ljudi celo uro čakalo na zamudnike.

6. M-majčke

Bile so menda najlepše od vseh! Tako so trdili drugi, mi pa smo bili s tem zelo zadovoljni, kajti vsak kompliment šteje! Pravijo pa, da gre M »v barvo«. Meni ni šel, naš ptujski arhangel Gabrijel pa majčke prav gotovo ne bo več mogel nositi, saj bo prej spravil ven napis in osnovno barvo kot vinske madeže. Pa še nekaj mi ne gre v glavo – da je Polde namesto M-majčke za zaključno slavlje oblekel majico Kolinske. Tekmovalci so svoje majice prepotili in zamazali med tekmovaljem, pa so se potem preoblekli – to je razumljivo in tega jim nihče ni zameril, ampak Kolinska, lepo prosim!

7. Modro vodstvo

Hm, jaaaa, o tem bo pa težje – ni ga bilo! Vsaj pri pokali ne! Organizacijo naslednje Živilijade pa so nam skoraj utegnili naprtiti – kajti opoldan je na banketu predstavnikov vseh udeležencev tekla beseda prav o tem. Na voljo sta dva kandidata: ABC Pomurka in mi!

8. Vino

To pa je nekaj, zaradi česar bi organizacijo naslednje Živilijade z veseljem podprla. Tako ga mi že ne bi polomili. Za večerjo ne bi dajali kuponov za vino, jok, to pa že ne! Tekmovalci, športniki so

dobili kupon za večerjo in poseben kupon za pol litra vina! Ne za sok, radensko, še pivo si na ta bon komaj izprosil. Ne, vino so nam vsilili. In to kar pol litra na osebo. Verjetno po tistem: Slovincu daj vino, potem po stolu ne bo vprašal! Kajti stolov resnično ni bilo!

9. Pokal

Lani smo kot DO Slovenija sadije sodelovali na Živilijadi v Mariboru, saj se SOZD še sanjalo ni o takem tekmovalju. Tole leto je namreč že hud napredek, da smo poslali reprezentanco. In ob spominu na lanske rezultate, je letošnja razglasitev izzvenela v meni kot najmilejša glasba. Kar pred-

stavlajte si napovedovalca in napatost, ki je ob njegovih besedah rasla v nas, ko je našteval uvrstitev od desetega mesta navzgor: Hmezad (lani 12., pomislim... Intes (kompjuter dela; hej, lani so bili vendar prvi!), Žito (lani tretji), Fructal (lani četrti), Merx, (lani šesti), Mlinotest (lani celo drugi), Kolinska (lani jih ni bilo) (kje smo pa mi, pa ne da...!)

Napovedovalčev glas postane pomembnejši, besede izgovarja počasi: »Pokal za tretje mesto... Vedeli smo, da je Droga prva, saj organizator vedno zmaga. Emonci, ki so tudi nastopili v vseh disciplinah, so se že ves čas hvalili, da so pred nami! Zadržali smo sopo, srca so nam skočila nekam v grlo in... prejme... MERCATOR, Ljubljana!« – po vsem znoju, po vseh borbah, po vseh prizadevanjih, najslajša godba – pokal! Tretji! Navdušenje se stopnjuje – domov bomo prinesli pokal...!

Še komentar brez številke

V Ljubljano je avtobus pripeljal ponoči ob tričetrt na eno, v Ptuj, kdo ve kdaj... Emona je prišla v Portorož za tri dni, v Bernardin, z dvema avtobusoma, pa so bili le tri točke pred nami – tri točke od

stoenainpetdesetih – to ni nič! Droga, ki je imela tekmovalce doma, pa nas je prehitela za piškavih pet točk. To je na primer skromno sedmo mesto v krosu moški, kjer se naši niso uvrstili zaradi diskvalifikacije edinega tekmovalca v B-kategoriji. Pri tem pa bi (če bi bil diskvalificirani tekmovalac zadnji v svoji skupni, pa ni bil!) v moškem krosu osvojili (po doseženih rezultatih) peto mesto! To je celo 7 in ne le 5 potrebnih točk. Moralni zmagovalac je Mercator. Po športni moči smo bili v Portorožu prav gotovo najboljši.

In ko je KORŠ vplačal kotizacijo za našo udeležbo na Živilijadi, je bil vprašanje denar. O dnevnihcah se pri nas ne govori (vrvaši so bli lačni – roko na srce!). Ta pokal je dobil Mercator – to je res. Priborili pa so si ga požrtvovalni športniki s svojo skromnostjo in znanjem. Nekateri so jim bili pri tem v pomoč in se jim iskreno zahvaljujemo za sodelovanje pri osvojitvi pokala. Tisti pa, ki so s svojo skepsko okužili željo po sodelovanju, tisti pri tem pokalu niti sence pokala ne zaslužijo!

Bodo lahko te besede drugo leto manj grenke???

Portorož, 9. junij 1979

Mile Bitenc – Studio za ekonomsko propagando

6. športne igre živilcev

Za Mercator je bila ta Živilijada prva, a uspešna – Naši športniki so zasedli v skupni uvrstitvi odlično tretje mesto.

Resnici na ljubo: nismo se še niti dobro odpočili po Mercatoriadi, pa tudi govorce o njej se še niso poleglo, ko smo spet pripravljali kovčke za Portorož: prvokrat smo enotno organizirani kot športniki SOZD Mercator sodelovali na letnih športnih igrah živilcev. Sicer pa smo tja odšli dobro pripravljene. Najboljši športniki iz Mercatoriade, ki je bila nekako »velika generalka« za igre živilcev, so zagotavljali, da bodo Mercator dostojno zastopali.

Portorož je v tem letnem času nad vse živahen. Tisto soboto, 9. 6., pa je bilo živahno že navsezgodaj, kajti množice sodelujočih na Živilijadi so prihajale iz vseh koncev naše domovine. Pred upravno stavbo TOZD Blagovni promet (HP Droga) so se zbirale ekipe iz 29 delovnih organizacij, ki so sodelovale na tej manifestaciji. Nekaj po sedmi uri zjutraj je pisana povorka, z godbo na čelu, krenila po Portorožu na otvoritveno svečanost na ploščad pred spomenikom pomorščakov.

Žal v tej povorki ni bilo vseh naših udeležencev, saj je avtobus pripeljal v Portorož z zamudo. Že pred koncem svečane otvoritve pa so se med športnike od vsepovsod pomešali tudi naši, oblečeni v enotne, lične majice. S plapolajočimi zastavami so opozorili, da smo na 6. športnih igrah prisotni

Pa pogledjmo rezultate po posameznih panogah. Tabela nam pove tole:

Športna panoga	Doseženo mesto	Število sodelujočih ekip oz. tekmovalcev	Število dosežen. točk	Priznanje
BALINANJE	1.	11	17	pokal
NAMIZNI TENIS – ženske	3.	16	15	diploma
NAMIZNI TENIS – moški	4.	18	15	
STRELJANJE – ženske	12.	15	4	
STRELJANJE – moški	8.	22	15	
KEGLJANJE – moški	19.	23	5	
KEGLJANJE – ženske	9.	20	12	
ROKOMET	3.	10	9	diploma
ŠAH	5.	18	15	
VLEČENJE VRVI	9.	13	5	
KROS – moški, kat. »C« Anton Košir	7.	21	15	
KROS – ženske, kat. »A« Darja Katič	2.	23	25	srebrna medalja
KROS – ženske, kat. »A« Nada Lenarčič	13.	23	11	
KROS – ženske, kat. »B« Liza Vršič	3.	25	24	bronasta medalja
KROS – ženske, kat. »B« Danica Šepula	13.	25	13	
KROS – ženske, kat. »C« Marija Grosman	4.	21	18	
KROS – ženske, kat. »C« Marjanca Ohra	16.	21	6	
KROS – ženske ekipno	2.	11	67	diploma
KROS – moški, kat. »A« Stane Gregorič	1.	27	29	Zlata medalja
MALI NOGOMET	1.	20	24	pokal

Takšni so torej rezultati po posameznih športnih panogah, ki so jih dosegle naše ekipe

tudi športniki Mercatorja.

Od kod so dekleta in fantje, ki so se pod žgočim soncem požrtvovalno borili za čimboljše rezultate? To je bilo 69 tekmovalcev iz M – Nanosa, M – Slovenija-sadja, MIP iz Ptuja, M – Sloge, M – Rožnika, M – HG, TOZD Sremič, M – Sadja

zelenjave, M – Velepiskrbe (TOZD Grosist, Hladilnica in Standard), M – Univerzala in iz Delovne skupnosti SOZD. Nastopili so v vseh 14 športnih panogah, žal pa smo med njimi pogrešali tekmovalce iz M – Preskrbe Krško in M – Agrokombinata Krško.

Rokometna ekipa »M« na igrah živilcev na 3. mestu.

Na seji častnega predsedstva so predlagali drugačen sistem iger v prihodnjem letu zaradi prevelike množičnosti na finalu

Nogometno moštvo Mercatorja – večina fantov iz Nanosa pred tekmo. Vse foto: Jaro Novak

Odmev na Mercatoriado

Ljuba Suhovič – M-Velepreskrba, TOZD Standard, Novo mesto

Dve uvrstitvi tozda Standard

Čeprav je Mercatoriada 79 že za nami, še nismo povsem pozabili na gostoljuben sprejem gostitelja, »Preskrbe« iz Portoroža, nismo pozabili na prijetno športno vzdušje med tekmovalni niti na prijetna srečanja z delavci – športniki iz drugih TOZD, skratka, ostali so nam prijetni spomini na dobro organizirano športno srečanje na naši sončni obali.

Pa vendar smo bili kot posamezniki v nekaterih športnih disciplinah tudi malo razočarani, kljub temu da so se naši tekmovalci odlično odrezali. Zaradi svoje majhnosti – kot TOZD Standard v DO Velepreskrba – nismo mogli za vse discipline zbrati ekip (razen za šah), zato smo se prijavi tam, kjer smo lahko tekmovali tudi posamezno. Tako se je v plavanju za moške v kategoriji A najbolje odrezal naš Jože Javoršek, v krosu za ženske pa je bila daleč najboljša Darja Kacič. Ker so se v končni seštevek točk upoštevali le ekipni rezultati, mi pa jih v teh disciplinah nismo imeli, se kot posamezniki

nismo uvrstili v končni izid tekmovalj.

Res, da smo bili ob razglasitvi rezultatov malo razočarani, toda kljub temu veseli, da smo lahko sodelovali na tako pomembni prireditvi in pokazali, da so tudi med nami dobri športniki.

Upamo, da se bomo drugo leto na 3. letni Mercatoriadi v Krškem tudi ekipno bolje odrezali, saj smo si zadali nalogo, da bomo po letošnjih prvih izkušnjah priprave na Mercatoriado 80 bolje organizirali in sodelovali ekipno v različnih športnih panogah. Sicer pa: »Važno je sodelovati, ne zmagati!«

HP Droga predstavlja

Mile Bitenc – Studio za ekonomsko propagando

Kosilo z naših polic

Mesec je naokrog in spet vam svetujemo hitro in poceni pripravljeno kosilo, s pomočjo izdelkov, ki jih v naše prodajalne pošilja HP Droga Portorož.

Ragu je odlična omaka iz vrtnin in z govejim mesom, vsebuje pa veliko rastlinskih beljakovin. Omaka je že pripravljena v 250-gramski pločevinki in jo je potrebno le segreti. Ragu se odlično poda k polenti, testeninam, rižu ali krompirju. Spretna gospodinja pa lahko s pomočjo raguja in z nekaterimi dodatki pripravi tudi okusno juho.

Polenta instant, ki jo prav tako priporoča HP Droga, zahteva za pripravo bore malo časa. Za kuhanje sta potrebni le dve minuti. Na-

vodilo za pripravo navaja: Polento iz kartončka vsujete v 1,75 litra vrele vode, soljene z žlico soli. Mešajte in kuhajte 2 minuti in servirajte. Vsebina kartončka zadostuje za pripravo polente za 6 oseb.

Dobro, poceni in hitro pripravljeno kosilo! In če vas bo po jedi žejalo, HP Droga priporoča še nekaj: GRINGO napitek. Potrebujete le kozarec hladne vode in vrečko Gringa. Izbirate lahko med okusi po jagodah, borovnicah, oranži, grenivki ali ananasu. HP Droga vam želi dober tek!

Ne, ne tako...

Mile Bitenc

Včasih pa le zaleže

Se spomnite, ko smo dve številki nazaj povedali delavcem iz Spectruma (M-Velepreskrba), da se beseda Mercator piše kot tujka, ni nefonetično. Hitro smo dočkali dan, ko nas je tabla v Dravljah pričakala popravljena. In prav je tako, kajti naša rubrika je temu namenjena. Seveda bi bilo lepše, ko tega sploh ne bi bilo treba zapisati. Pa vendar: napake se pojavljajo tu in tam. In mogoče jih je odpraviti. Tako zdaj sveti tudi oranžni M nad slaščičarno Konditorja v Nazarjevi, na prodajalnah M-Sadje zelenjava so izginile stare nalepke za 30-letnico in nalepili so liste, ki morajo označevati ime firme.

In prav je tako!

Majda skrbi, da je stojnica vedno založena. Foto: Mile Bitenc

Mercatorjeva ulica – malo drugače

Mile Bitenc – Studio za ekonomsko propagando

»... Pa še malo solatke«

Sprehodili smo se že po nekaterih Mercatorjevih ulicah. Največkrat smo stopili skozi vrata naših prodajaln v Ljubljani, kjer so me ljubljanske ulice pripeljale na Pogačarjev trg. Tam je osrednja ljubljanska tržnica in med množico najemnih prodajaln so tudi pravi, pravcati »štanti«, ki ponujajo sadje in zelenjavo.

V pokriti tržnici ima TMI (M – Velepreskrba kar dve prodajalni. »Navadna« mesnica ponudi vse tisto, kar se pri mesarjih pač dobi (če imajo kaj, da obesijo na kavle). Majcena prodajalna, namenjena izdelkom iz konjskega mesa, pa je na žalost številnih ljubljancov že lep čas zaprta. No, vedno je tudi živahno v mesnicah v Plečnikovih arkadah ob Ljubljani in tamkaj ponudijo vse vrste svežega mesa (tudi konjsko), pa mesne izdelke, jajca, konzerve...

Osrednji, največji del ljubljanske tržnice pa je na odprtem prostoru. Tam je na stotine stojnic in večina njih ponuja sadje in zelenjavo. Ponudba je različna, odvisno od letnega časa, sezone. Zdaj so dobro založeni in prav zato sem se namenil, da predstavim tudi to vrsto trgovine. Naša delovna organizacija Mercator-Sadje zelenjava ima na osrednji ljubljanski tržnici kar osem stojnic za redno prodajo in stojnico, kjer prodajajo po nižjih cenah manjvredno blago.

Ko takole hodiš po trgu, kar ne hote primerjaš ponudbo blaga in cene. Vse to je kaj različno in če si malo iznajdljiv, lahko primakneš celo kakšen dinar in kupiš kvalitetnejše pridelke.

Naše prodajalke na trgu so odvi-

sne od izbire blaga, ki je trenutno v skladišču. Same sicer naročajo vrste sadja in zelenjave, pa količine tudi. To dobivajo iz priročnega skladišča na Krekovem trgu. Če je tam vsega dovolj, potem je tudi na stojnici.

»Konkurenca na trgu je velika. Izbire je na pretek, cene so različne. Če imaš stojnico polno, blago lepo naloženo, in če si še prijazen in ustrežljiv, stranko hitro dobiš. Drugače pa gre mimo naprej, k drugi stojnici.«

Tako mi je pripovedovala Majda Marinšek, ki to dobro ve in, kadar govori, nima dlake na jeziku. Devetnajst pomladi šteje, na trgu pa prodaja že od desetega leta. Sprva je pomagala mami pri prodaji domačih kmetijskih pridelkov, zdaj pa je že drugo leto pri Sadju zelenjavi.

Majda prodaja na trgu veseli. Pogoji dela so sicer težki, saj je v vročini, mrazu, dežju ali snegu skorajda pod milim nebom. Vendar je ta posel tako vzljubila, da zaenkrat o drugi službi niti slišati noče. Pozna že veliko strank; gospodinj, ki redno prihajajo na trg, se rade ustavijo pri njej. Majda rada govori, svetuje, ponudi. Skrbi za to, da ima stojnico redno polno. Če ni voznika z blagom, sama po-

prime za ročni voziček in gre po sadje ali zelenjavo.

Ko sem jo oni dan obiskal na trgu, je imela kar lepo izbiro, več kot njena soseda Hedvika, ki prav tako prodaja na stojnici Sadja zelenjave. Ponujala je jabolka, marelice, breskve, limone imela je celo zelo lepe banane (drugod jih niso imeli!), pa nov krompir, čebulo, česen, kumare, paradižnik in stročji fižol. Tega je razprodala v pičlih petih minutah. Bil je mlad in lep, pa še drag ne; in imela ga je edinole ona, ki ga je tudi sama pripeljala iz skladišča.

No, sama gre v skladišče le v skrajni nuji, sicer pa za dostavo dvakrat na dan (zjutraj pred šesto in dopoldan po 10. uri) skrbe fantje iz skladišča. Ti tudi odpeljejo blago nazaj, ko začnejo po 13. uri stojnice pospravljati.

Majda ima »svojo« stojnico v zgornjem delu trga, pravi pa, da je na spodnjem delu prodaja lažja in uspešnejša.

Veliko strank jo pozna in ko je nekaj mesecev ni bilo (povila je sina), so jo nekateri prav pogrešali.

Morda boste med nakupom sadja in zelenjave tudi vi prišli do Majde. Prijazno vas bo postregla in gotovo se boste k njej še radi vračali v nakup.

Drugi o nas ● Drugi o nas ● Drugi o nas ● Drugi o nas ● Drugi

Večer, 5. junija 1979. V članku »Novi blagovnici – trgovina v radgonski občini zaostaja za splošnim razvojem« pisec ugotavlja, da drobnoprodajna mreža občutno zaostaja za razvojem ostalega gospodarstva v radgonski občini. Mercator-Sloga, ki je nosilec razvoja blagovnega prometa, svoje naloge ni opravila dobro: premalo je prodajaln; te ki so, so premajhne in slabo založene, zato gre tretjina kupne moči prebivalstva iz občine. Te ugotovitve pa so bile spodbuda za dogovor med občinskim izvršnim svetom, samoupravno komunalno skupnostjo, Radensko in M-Sloga, kjer so sklenili naslednje: M-Sloga se je obvezala, da bo ob pomoči drugih podpisnikov modernizirala trgovino, skladišča, poskrbela bo za boljše založenost trgovin, obnovila bo obstoječe prodajne prostore in zgradila več novih. V kmetijskih predelih občine bo razširila izbiro v trgovinah za potrebe kmetijstva in zagotovila večji vpliv potrošnikov z ustanavljanjem potrošniških svetov. Poleg tega bo M-Sloga zgradila samopostrežno

trgovino z bifejem v Negovi, nakupovalni center v Radencih s prodajno površino 1580 m² ob pomoči soinvestitorjev in blagovnico v Gornji Radgoni, ki bo imela 1800 m² prodajnih površin. Blagovnici naj bi odprli konec leta 1981 oz. 1983.

Podobne težave imajo tudi v Ribnici in njenem okolju. Ljubljanski dnevnik (8. junija, 1979) prinaša članek »Cene pa v cvet...« oz. »Piškava preskrba v Ribnici«. Ribniški občinski moške s kupci vred tarnajo, da blago, ki ga kupujejo v njihovih trgovinah, plačujejo predrago. Zaradi pomanjkanja ustreznih skladišč, predvsem v manjših trgovinah, morajo vsak dan sproti voziti blago iz Ljubljane, prevozni stroški pa dvigajo cene. Tudi pohištva in bele tehnike ne morejo kupiti doma, občinska malha pa je zato bolj prazna, kot bi sicer lahko bila. No, tudi tu ne bo ostalo vse pri starem. Nova trgovska hiša, ki jo gradi Rožnikov tozda Jelka iz Ribnice, že dobro kaže svoje temelje. Gradnja bo končana marca prihodnjega leta, imela bo 2000 m² prodajnih površin in

veliko skladišče. Ribniški pregovor »kar sem obljubil, nisem še dal«, tokrat ne bo obveljal.

Gradisov vestnik je v majski številki objavil članek »Poslovni center Mercatorja v Ljubljani«, opremljen s štirimi fotografijami z gradbišča. Poslovni center bo imel diskont trgovino in blagovni center, ki bo obsegal: glavno skladišče, upravno zgradbo TOZD, Grosist z obratom družbene prehrane in dvorano za zbere delovnih ljudi, lopo za embalažo, krožno rampo, avtomobilski servis in zaklonišče. Celoten kompleks bo stal med kamniško progo in Slovenčevu ulico ter Embo in Agroobnovo. Diskont trgovina mora biti končana julija letos, blagovni center pa do oktobra prihodnjega leta. Projekt bodo nekoliko spremenili, ker so prvotno nameravali podkletiti le tretjino objekta. Na zahtevo investitorja bodo sedaj podkletili celotno zgradbo, vendar članek ne pove, ali bo to povečalo stroške gradnje in jo podaljšalo. Vrednost del je predvidena na okoli 600 milijonov dinarjev, na delavskem svetu SOZD

Mercator pa so tozdi dali soglasje za prevzem finančnih obveznosti v okviru določil samoupravnega sporazuma. Ko bodo dela v največjem zamahu, bo na gradbišču zaposlenih več kot 200 ljudi, nam sročajo v Gradisovem vestniku.

Inšpektorji so v tem mesecu obiskali dve Mercatorjevi poslovalnici, zvezo iz Ljubljanskega dnevnika. V poslovalnici tozda Golovec na Trgu francoske revolucije so prodajali predkrage sendviče, v mesnici na Titovi 73, poslovalnici tozda TMI, pa juničje golenice ni dobila gospodinja pred prodajnim pultom, pač pa mesarjev prijatelj za prodajnim pultom. Zakon takega načina prodajanja ne odobrava, zato bo sodnik za prekrške pojasnil mesarju, kako mu je postopati v bodoče.

V Delu in Ljubljanskem dnevniku je bilo v zadnjem mesecu mnogo napisanega o preskrbi Ljubljane in Slovenije s sadjem in zelenjavo. S tem v zvezi je bila velikokrat omenjena delovna organizacija M-Sadje zelenjava iz Ljubljane. Več o tem lahko preberete v pričujoči številki glasila

Velika in arhitektonsko dovršena je nova blagovnica

V Lendavi so odprli novo blagovnico

Druga velika pridobitev Univerzala v tem letu.

Lendava je svoj občinski praznik 22. junija proslavila nadvse uspešno: odprli so novo tovarno metanola, v soboto, 23. junija pa še novo in prenovljeno blagovnico delovne organizacije Mercator-Univerzal.

»Gradbeno dovoljenje smo dobili avgusta lansko leto. Še isti mesec smo začeli graditi. Kljub manjšim težavam pri temeljenju zgradbe smo konec decembra ugotovili, da lahko gradnjo končamo in blagovnico odpremo do občinskega praznika, kar je dva meseca pred pogodbenim rokom. To je predvsem zasluga izvajalca, gradbenega podjetja Konstruktor, TOZD Gradbenik iz Lendave,« nam je povedal direktor Mercator-Univerzala, tov. Feher Ladislav.

Blagovnica ima skupno 3000 m² prodajnih površin, od tega je 1800

uporabili način težke montaže, kar pomeni, da na gradbišču samo sestavimo armirane betonske dele, narejene poprej v tovarni. Tako je bila sama gradnja končana v treh tednih,« je dodal arhitekt Zidanič iz TOZD Investa, ki je bila tudi dobavitelj opreme za blagovnico.

Predračun je znašal 51 milijonov, od katerih je dala 26 milijonov Temeljna pomurska banka, ostalo pa Ljubljanska banka, Mercator-Univerzal in Investa, 13 milijonov pa so pokrili iz združenih sredstev pri SOZD Mercator in združe njih sredstev poslovnih partnerjev Mercatorja.

Po dogovoru z občino je Mercator-Univerzal glavni nosilec trgovskega razvoja na tem področju. Kupna moč občanov zaradi nagle

industrializacije in povečanega turizma (tudi iz Madžarske) stalno raste, zato je bila stara trgovina premajhna. V kletnih prostorih je sedaj moderna samopostrežba (400 m²), v pritličju prodajajo tekstil in galanterijo; poleg je še bife s kuhinjo, v prvem nadstropju je salon pohištva z 800 m² površine. V sklopu blagovnice so tudi skladiščni prostori.

»Februarja letos smo obnovili tehnično trgovino 'Oprema', ki ima 1200 m² skladišča za železnino in instalacije ter 600 m² prodajnih prostorov. Vendar s tem še nismo zadovoljni. Pogrešamo centralno skladišče za maloprodajo in večje trgovine v takimenovanih občinskih policentrih. To so naši načrti do l. 1985,« je še dodal tov. Feher Ladislav.

Vsi napisi so tudi v madžarščini

Osebe v samopostrežni trgovini v Lendavi. Vse foto: Jože Rozman

Izid žrebanja

Nagrade križanke »Vino Šmartno«

Prejeli smo 268 kuvert z vašimi rešitvami. No, križanka vam ni delala preglavic in žreb je med reševalce tri nagrade razdelil takole:

1. nagrada: Zalka Pugelj, M-Rožnik, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 3
 2. nagrada: Zinka Sotlar, M-KK Sevnica, Delovna skupnost, 68290 Sevnica
 3. nagrada: Ivan Vinkler, 62250 Ptuj, Belšakova 59
- Cestitamo nagrajencem in sporočamo, da nagrade tokrat dvigujejo v Studiu za ekonomsko propagando, Breg 22, v Ljubljani.

V Tržiču so odprli

Mile Bitenc – Studio za ekonomsko propagando

Nov salon pohištva

Brez vsakega rompa in pompa so v ponedeljek, 18. junija, v Tržiču odprli novo prodajalno pohištva. To so načrtovali že dlje časa, saj je prostor, namenjen prodaji pohištva v kletni etaži blagovnice, postal preveč utesnjen. Prav s prodajo pohištva pa so Tržičani (M-Rožnik, TOZD Preskrba) »zasloveli« ne le v svojem kraju in okolici, ampak tudi vse do Jesenic, Kopra, Ljubljane, Zasavja... Razen solidne izbire v blagovnici so k temu uspehu seveda pripomogli tudi nastopi na sejmih v Kranju.

Prvi kupci, ki so v ponedeljek prihajali v nov salon pohištva (po pravici povedano: to je že kar prava blagovnica), so bili prijetno presenečeni. Na več kot 500 kvadratnih metrih razstavne površine so imeli kaj videti in izbrati; v treh prodajnih prostorih (v dveh etažah) je vse na svojem mestu. V prvem oddelku ponujajo dnevne sobe, talne obloge, pregrinjala, lestenice in karnise. Drugi oddelek je namenjen za prodajo spalnic in otroških sob, v tretjem oddelku pa so kuhinje in posamezno kosovno pohištvo iz opušenih programov.

Posebej moram poudariti, da je prodajni prostor zelo lep in okusno urejen, kar je zasluga samih delavcev Preskrbe. Delo v novi prodajalni bo za zaposlene lažje, kupcem pa ponudijo več in seveda na bolj pregleden način. S tem

pa seveda računajo tudi na večji promet.

V naslednjih mesecih bodo obnovili še kletne prostore (v tej stavbi je bila prej industrija TRIO) in pripravili več kot 500 kvadratnih metrov prostora, namenjenega za prodajo železnine. Zdaj so železnina (tam prodajajo tudi barve, lahko, pa kmetijsko mehanizacijo), stiska v majhnih in nepriemernih prostorih.

S preselitvijo pohištva iz blagovnice pa je tudi tam na voljo večji prostor, namenjen predvsem večji ponudbi tehničnega blaga. V ta oddelek pa bodo kasneje preselili tudi prodajo stekla, procelana in keramike.

Tako se Tržičanom obeta pestrejša ponudba opreme za dom.

Mercatorjev mozaik – Mercatorjev

Tokrat objavljamo kar nekaj prispevkov o novih ali pa obnovljenih prodajalnah. No, že medtem, ko nastaja naš časopis, se v TOZD Golovec pripravljajo na otvoritev preurejene prodajalne v Zadržnem domu v Zalogu. Tam bo na voljo res velika izbira neprehrambenih arktikov: od železnine, kmetijskih strojev in orodij, koles, motornih koles, šivalnih strojev, pa do elektrotehničnega materiala, glasbil, barv, lakov, kemikalij itd.: Ista TOZD (M-Rožnik) obnavlja nekdanjo prodajalno na Tavčarjevi v Ljubljani, v prenovljeni lokal pa se bo preselil M-Turist. V kratkem bodo posodobili tudi klasično trgovino na Miklošičevi. TOZD Grmada (prav tako M-Rožnik) pa pripravlja otvoritev nove samopostrežne trgovine na Draveljski gmajni.

V Logatcu so preselili staro samopostrežno prodajalno v nov objekt, bife pa je »Pod Naklem« še ostal. Tega bodo preuredili in povečali (M-Rožnik, TOZD Dolomi-

ti) in preskrbeli za še pestrejšo ponudbo toplih obrokov. Torej, ne skrbijo le za trgovino, temveč tudi za boljše družbeno prehrano.

Ob 25-letnici krvodajalstva je prejela TOZD Dolomiti (M-Rožnik) zlato plaketo kot priznanje za dolgoletno sodelovanje. Naj poudarim, da imajo v TOZD dobro organizirano ekipo krvodajalcev; vsako leto gre na odzvem krvi okrog 30 njihovih delavcev.

V teh dneh so po naših delovnih in temeljnih organizacijah proslave v počastitev 30-letnice Mercatorja. Na zunaj smo ta jubilej obeležili tako, da smo na vse naše objekte (predvsem prodajalne, bifeje in restavracije) nalepili posebne nalepke, z znakom 30 let Mercator.

V Tržiču je bilo v nedeljo, 24. junija, svetovno prvenstvo v motokrosu. Tudi tokrat so za prehrano obiskovalcev poskrbeli naši sodelavci iz Tržiča (M-Rožnik, TOZD Preskrba), ki imajo v ta namen na prireditvenem prostoru postavljeno lično leseno hišico, (v njej je bife).

Sestavil: Mile Bitenc

O stopnji in razvejenosti obveščanja

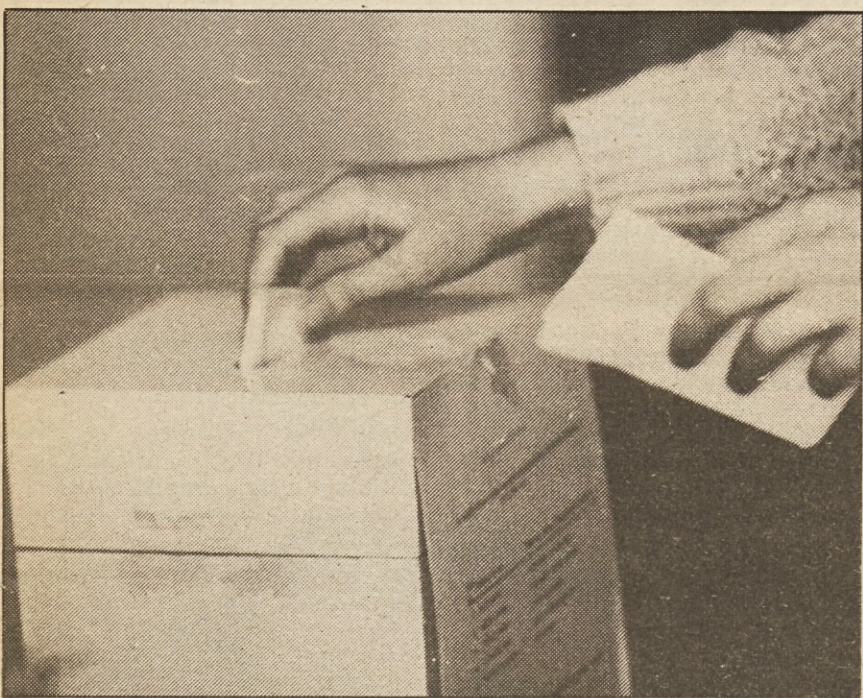
Pretok informacij po tkivu sindikata

Kakšna je stopnja obveščenosti znotraj organizacije sindikata na vseh ravneh organiziranosti v združenem delu – kako so pripravljene, v kakšnem obsegu in rokih so posredovane informacije – v katerih smereh potekajo informacijski kanali v SOZD Mercator – to so bila samo nekatera od vprašanj, ki smo skušali nanje odgovoriti ob obisku delegacije Zveze sindikatov v Delovni skupnosti SOZD v torek, 12. junija 1979.

S strani zveznega odbora sindikatov je bil prisoten en predstavnik, tovariš Reljič, s strani republiškega odbora za obveščanje in politično propagando RSZSS sta bila navzoča Peter Štefanič in Jože Ropotar, s strani občinske konference ZSS Ljubljana Vič-Rudnik pa sekretar Janez Kremžar. S strani Mercatorja so sodelovali predsednik KO OZS Franc Škof, sekretarka tega odbora Suzana Modrijan, predsednika IO OZS v Delovni skupnosti Alenka Srdič, nemestnik predsednice delavskega sveta SOZD Niko Radej, nemestnik generalnega direktorja SOZD Vukadin Nedeljković in vodja centra za obveščanje SOZD Jaro Novak.

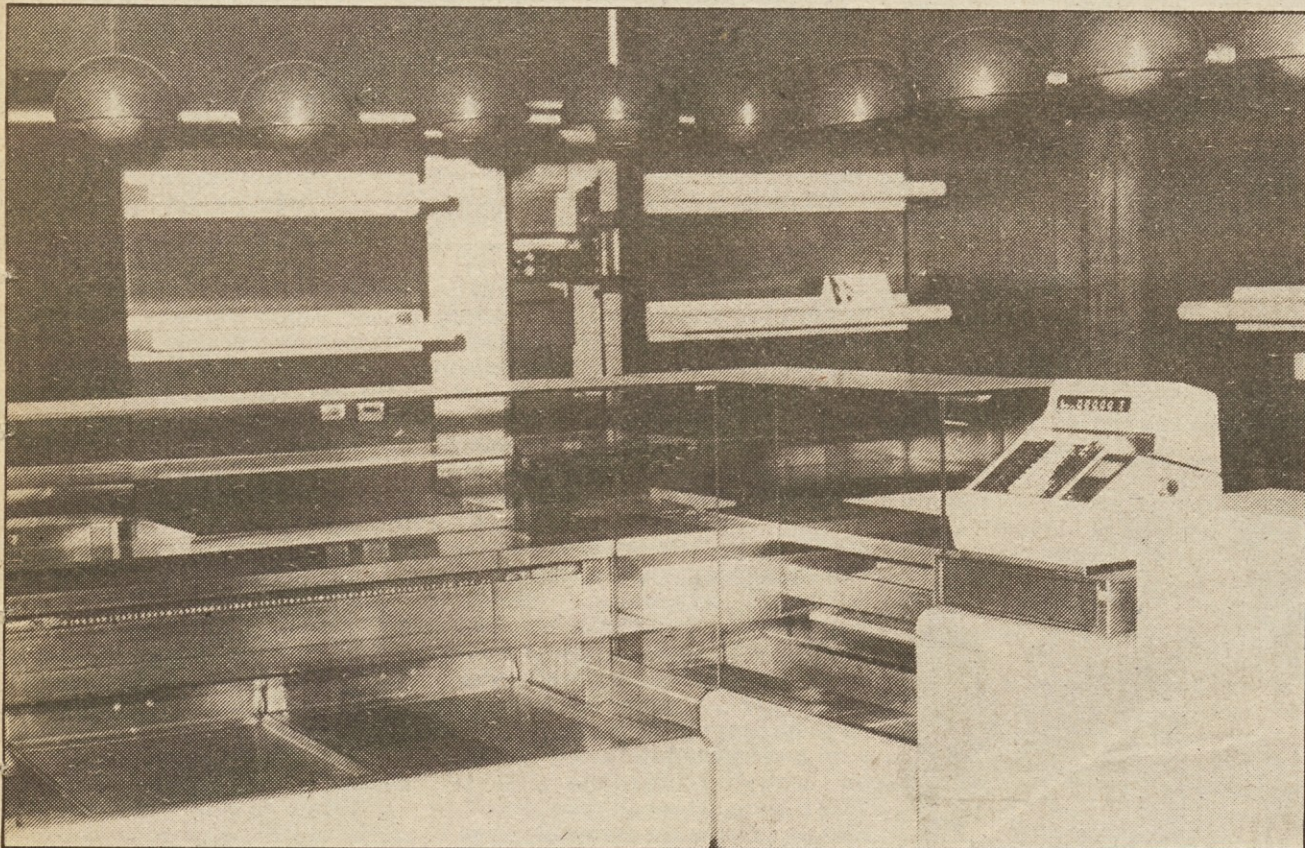
Namen srečanja je bil raziskati na začetku omenjene pogoje in stopnjo obveščenosti v tako heterogeni in razprostranjeni organizaciji, kakršna je Mercator, v ob-

dobju, ko bodo stekle obravnave osnutka zakona o družbenem sistemu obveščanja. Če strnemo vse ugotovitve v skupni zaključek, potem trdimo, da imamo na ravni SOZD poskrbljeno za obveščanje po več kanalih, da si prizadevamo za strokovno pripravo gradiv in organizacijo neposrednih oblik obveščanja, ki je prilagojena krogu zainteresiranih, da od pismenih integralnih medijev zasnova glasila ustreza ciljem SOZD, da pa so osnovne organizacije sindikata mnogo bolj vezane za svoje občinske organe (sedeži naših TOZD v 31 občinah), manj ali zelo ohlapno pa za koordinacijski odbor sindikata SOZD, čeravno si ta prizadeva za direktno povezavo z osnovnimi organizacijami. Lahko smo ugotovili tudi primerno povezanost koordinacijskega odbora SOZD z občinsko konferenco, kjer je sedež SOZD.

V zadnjem mesecu dni so bile v večini organizacij Mercatorja volitve delegatov v delavske svete in samoupravno delavsko kontrolo za mandatno obdobje 1979–1981. Foto: Jože Rozman.

Fotokarikatura

«Ničesar še nismo prodali danes...» Foto: Jože Rozman

Generalni direktor SOZD Mercator je na proslavi DO M-Rožnika 1500 delavcem spregovoril predvsem o proizvodnih nalogah.

Proslavitev 30-letnice M

Obrnjeni h kolektivom

Ob izteku prvega polletja, 27. junija, bo v Ljubljani, v dvorani kina Union, osrednja proslava Mercatorjevega jubileja, 30-letnice obstoja organizacije, v kateri danes združuje delo preko 10.000 delavcev in 3000 kmetov, združenih v organizacije z dejavnostmi kmetijstva, industrije, trgovine, gostinstva in storitev.

Na osrednji proslavi v Ljubljani bodo podeljena državna odlikovanja 65 delavcem in najvišje priznanje SOZD Mercator, zlati znak, 151 delavcem.

Sočasno pa delovne organizacije, po priporočilih odbora za pro-

slavo 30-letnice, pripravljajo proslave za svoje kolektive, bodisi kot svečano zasedanje delavskega sveta DO, bodisi kakor nekatere druge, z večjim smislom za družabnost, kot srečanja vseh kolektivov tozgov v naravi, ob partizanskem golažu, kakor M-Rožnik, ki bo imel svojo prireditve v Zajčji dobri v Novim Poljem, 10 km vzhodno iz Ljubljane.

Pridružile se jim bodo še nekatere druge povabljenе organizacije v sestavi Mercatorja, med njimi tudi člani Delovne skupnosti SOZD.

Na vseh teh prireditvah pa bodo v slovesnem delu podeljena priznanja, ki jih daje SOZD, in sicer 482 delavcem zlato značko Mercatorja, 536 pa plaketo Mercatorja.

Zaželeno je, naj bi bila praznovanja predvsem obrnjena k delavcem, h kolektivom, brez dvoma pa bodo prireditve tudi priložnost za pozornost do poslovnih partnerjev in predstavnikom družbenopolitičnega življenja v 31 občinah, kjer so sedeži naših organizacij.

Center za obveščanje

Lokostrelci!

Vse, ki imate veselje do lokostrelstva, vabimo na začetni tečaj, ki ga prireja Lokostrelski klub Jugobanke.

Prijavite se lahko vsak torek in četrtek od 16.–18. ure na strelišču za Mercatorjevem motelom TIK-VEŠ (pri Agrostroju v Zgornji Šiški) v Dragi v Ljubljani. Uporaba opreme je brezplačna.

Za torkove in četrtkove pešce in še za koga

Zeleni vlak

Konec maja je začel med Ljubljano in Mariborom voziti zeleni vlak, ki je namenjen predvsem poslovnim potnikom. Razdaljo 176 km med obema mestoma prevozi v dveh urah in desetih minutah. Tako so slovenski železničarji uresničili prvo zamisel o hitri, cenejši in varčnejši povezavi med slovenskimi mesti.

Zeleni vlak vozi med Ljubljano in Mariborom dvakrat dnevno razen ob sobotah nedeljah in praznikih. Vmesni postaji sta samo v Celju in Pragerskem. Iz Ljubljane odhaja ob 8.25 in 15.10, iz Maribora pa ob 6. uri in 11.50. Vozovnice, ki hkrati zagotavljajo tudi sedež, so na voljo na železniških postajah in poslovalnicah TTG. Če pa jih vsaj en dan pred potovanjem naročite telefonično, jih bodo dostavili vaši delovni organizaciji. Cena enosmerne vozovnice je 90 din, povratne pa 160 din; za deset enosmernih vozovnic dajo železničarji 25% popusta, delovnim organizacijam pa je na voljo tudi letna prenosna vozovnica za neomejeno število potovanj.

Približen izračun pove, da znaša cena povratne vozovnice za eno osebo le šestino stroškov potovanja z osebnim avtomobilom, pri dveh osebah pa je mogoče prihraniti dve tretjini sredstev.

Kot zatrjujejo pri železniškem gospodarstvu Ljubljana, je zeleni vlak hitrejši od avtomobila, je tih,

varen, zanesljiv in točen v vseh vremenskih razmerah in zelo udoben; vagoni so klimatizirani, v njih predvajajo diskretno glasbo. Potnikom je na voljo dnevno časopisje, spremljevalke postrežejo s sendvičem ter kavo ali sokom, kar je vračunano v ceno vozovnice. Vlak ima 92 sedežev ter še poseben salon za 5 oseb, posebej prirejen za poslovne sestanke med vožnjo. Na posebno željo spremljevalke vlaka poskrbe, da potnika na postaji čaka taxi ali vozilo službe rent-a-car. Kasneje, ko bo slovenski železniški križ dokončno opremljen in moderniziran, bodo potniki med vožnjo lahko tudi telefonirali, nameravajo pa uvesti podobne medmestne vlake še do Murske Sobote, Pule in Zagreba, morda pa tudi Kopra in Novoga mesta.

Zeleni vlak je nedvomno možnost za prihranek časa in denarja, hkrati pa tudi prispevek v boju za čistejšo okolje, za zmanjšanje nesreč na cestah in za varčevanje z energijo.